

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

UYUŞTURUCU MADDE BAĞIMLILIĞI VE YENİ BAĞIMLILIK TÜRLERİNİN ARAŞTIRILARAK BAĞIMLILIĞIN NEDENLERİNİN VE ALINACAK TEDBİRLERİN TESPİT EDİLMESİ MAKSADIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU TUTANAK DERGİSİ



1'inci Toplantı 17 Ocak 2018 Çarşamba



(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

Sayfa

II.- SUNUMLAR

1.- Komisyon Başkanı Yılmaz Tezcan'ın, uyuşturucu madde, internet ve teknoloji bağımlılığı hakkında sunumu

III.- ARAŞTIRMA KOMİSYONLARI

A)GÖRÜŞMELER

1.- Komisyonun çalışma takvimine, komisyonda görevlendirilecek uzmanların ve davet edileceklerin belirlenmesine ilişkin görüşmeler



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
UYUŞTURUCU MADDE BAĞIMLILIĞI VE YENİ BAĞIMLILIK TÜRLERİNİN
ARAŞTIRILARAK BAĞIMLILIĞIN NEDENLERİNİN VE ALINACAK TEDBİRLERİN
TESPİT EDİLMESİ MAKSADIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU

1'inci Toplantı
17 Ocak 2018 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Uyuşturucu Madde Bağımlılığı ve Yeni Bağımlılık Türlerinin Araştırılarak Bağımlılığın Nedenlerinin ve Alınacak Tedbirlerin Tespit Edilmesi Maksadıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu saat 11.10'da açıldı.

Komisyon Başkanı Yılmaz Tezcan tarafından, uyuşturucu madde, internet ve teknoloji bağımlılığı hakkında bir sunum yapıldı.

Komisyonun çalışma takvimine, komisyonda görevlendirilecek uzmanların ve davet edileceklerin belirlenmesine ilişkin bir görüşme yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 13.11'de toplantıya son verildi.

17 Ocak 2018 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati:11.10

BAşKAN: Yılmaz TEZCAN (Mersin)

BAşKAN VEKİLİ : Kerem Ali SÜREKLİ (İzmir)

SÖZCÜ: Gökcen ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya)

KÂTİP: Lütfiye İlksen CERİTOĞLU KURT (Çorum)

BAşKAN – Toplantı yeter sayımız vardır.

Toplantımızı açıyorum.

Uyuşturucu madde bağımlılığı ve yeni bağımlılık türlerinin araştırılarak bağımlılığın nedenlerinin ve alınacak tedbirlerin tespit edilmesi maksadıyla kurulan Meclis Araştırması Komisyonumuzun 1’inci toplantısına başlıyoruz.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli Komisyon üyelerimiz; bu toplantımızda önümüzdeki üç aylık süreç içerisinde nasıl çalışma yapmamız gerektiğini, çağrılacak, dinlenilecek bilim adamlarını, STK’ları ve kurum yetkililerini, gerekirse değerli bakanlarımızı Komisyonumuza davet edeceğiz, bununla ilgili bir program yapacağiz, bugün özellikle bunu tartışacağiz.

Bir de ben, size, özellikle, uyuşturucu madde bağımlılığıyla, internet ve teknoloji bağımlılığıyla alakalı bir sunum hazırlamıştım bilgilendirme maksatlı. Önümüzdeki süreçte neler yapmamız gerekiyor, uyuşturucuyla ilgili ve internet, teknoloji bağımlılığıyla alakalı yapacağımız çalışmalar konusunda da sizlerin de çok değerli fikirlerini alacağız.

Değerli arkadaşlar, değerli basınımız görüntülerini alsınlar, daha sonra biz sunumumuza ve toplantımıza geçeceğiz.

II.- SUNUMLAR

1.- Komisyon Başkanı Yılmaz Tezcan’ın, uyuşturucu madde, internet ve teknoloji bağımlılığı hakkında sunumu

BAşKAN - Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli arkadaşlar, değerli basın mensupları, uzman arkadaşlarımız; uyuşturucu madde bağımlılığı ve yeni bağımlılık türleriyle ilgili Komisyonumuz tekrar hayırlı olsun diyorum. Bu, 1’inci toplantımız. Bu toplantıda ben kapsamlı bir slayt sunusu hazırladım ama çok hızlı geçeceğim, sizlerin çok değerli fikirlerini de almış olacağım.

Biz, biliyorsunuz, özellikle, ağırlıklı olarak uyuşturucu madde bağımlılığıyla ilgili ve yeni çıkan uyuşturucu maddelerle alakalı araştırma yapacağız. Bununla birlikte, internet ve teknoloji bağımlılığıyla ilgili de çalışmalarımızı yürüteceğiz.

Biliyorsunuz, uyuşturucu madde kullanımı insanlık tarihi kadar eski. Benim en son ulaştığım veriler milattan önce 6000 yıllarına kadar ulaşıyor. Onun dışında, 4000 yıllarında Mısır’da arpadan bira yapılmış, milattan önce 2200 yıllarında Hammurabi Kanunları’nda şarapla ilgili yazılar var ve hatta –hepinizin duyduğu- 1091-1276 yıllarında İran’da Alamut Kalesi’nde Hasan Sabbah’ın liderliğinde Haşhaş devletinin haşhaş kullanımıyla ilgili, özellikle terörist yetiştirme noktasında bu haşhaş uyuşturucusunu da kullandıklarını tarihî kayıtlardan biliyoruz.

“Bağımlılık yapan madde” denildiği zaman özellikle bilimsel olarak merkezî sinir sistemini etkileyerek kişinin mental durumunda ve davranışlarında değişiklik yapan ve zamanla kötüye kullanım ya da bağımlılık oluşturan maddelere bağımlılık yapan maddeler denilmektedir. Bugün artık bilimsel literatürde sadece madde (substance) terimi kullanılmakta. Bu konuyla ilgili yazı ve kitapların başlığı da “maddeyle ilişkili bozukluklar” yani “substance related disorders” olarak tanımlanmaktadır. Tıp açısından en kapsamlı tanım Dünya Sağlık Örgütü’nün yapmış olduğu tanım. Bitkisel kökenli veya sentetik olup merkezî sinir sistemini etkileyerek fiziksel ve/veya ruhsal bağımlılık hâllerine yol açan ve tutku yaratan bütün maddelere uyuşturucu madde denilmiştir. Akli, fiziki ve psikolojik birtakım dengelerini bozuyor kullanan kişinin.

Bu bağımlılık döngüsünü dün Sayın Başbakan Yardımcımız da kullanmıştı.

Uyuşturucu madde kullanımı özellikle bireyi etkiliyor. Ama sadece bireyi mi? Bununla beraber aileyi, toplumu, milleti, devletleri ve tüm bir insanlığı gerçekten inanılmaz derecede olumsuz yönde etkilemektedir.

Basın ve yayından hepimiz görüyoruz uyuşturucu maddelerin nerelerden kaynaklandığını, nereleri etkilediğini. Ben hani Mersinli olunca biraz da Mersin’de uyuşturucuyla alakalı yakalamaları ve basın-yayında çıkan bazı haberleri paylaşmak istedim. Maalesef, çok dramatik haberler var. Mesela, en son “Mersin’de Koca Vahşeti” Elini ayağını bağlayarak eşine kaynar suyla işkence yapan bir adamdan, uyuşturucu kullanan bir mahkûmdan bahsediyor.

Amerikan Psikiyatri Birliği bağımlılık yapan ve kötüye kullanılan maddeleri 13 grupta sınıflamış. Bunları, tabii, buraya davet edeceğimiz bilim adamları bize tek tek anlatacaklar ama hatırdaki kalmaları açısından: Alkol, amfetamin, kafein, kannabis, kokain, hallüsinojenler, inhalanlar, nikotin, opiyatlar, fensiklidin, sedatifler gibi pek çok uyuşturucu madde sınıflandırılmış. Bunlar da tabii ve sentetik olarak merkezî sinir sistemini etkileyen uyuşturucu maddeler. Bunlar ya doğal olarak doğal ortamda bulunuyor veya “fabrikasyon usulü” dediğimiz sentetik olarak üretilebiliyorlar.

Madde bağımlılığı ve madde kötüye kullanımı olarak bu bozuklukları tarif ediyoruz.

Birtakım hastalıklara yol açıyor. İşte, entoksikasyon, yoksunluk, deliryum, demans gibi, duyu durum bozukluğu gibi. Psikiyatrist ve psikolog hocalarımızı da davet edeceğiz, bunları ayrıntılı bir şekilde bize anlatacaklar. Uyuşturucu maddeler gerçekten sadece bireyin üstesinden geleceği bir hastalık ya da bir duyu durum bozukluğu değil, bütün STK’larla, vatandaşlarımızla ve tüm devlet olarak mücadele etmemiz gerekiyor.

Bildiğiniz gibi, Birleşmiş Milletler Uyuşturucu Suç Ofisi dünyada uyuşturucu çalışmalarıyla ilgili bir rapor yayımlamış. Burada benim dikkatimi çeken, hani diyoruz ya “Türkiye bir köprü ülke Doğu ile Batı arasında.” maalesef, bunu, uyuşturucuda da görüyoruz. Özellikle bu rapora göre Afganistan’da 5 bin 500 ton haşhaş üretiminin... Doğudan batıya, kuzey, orta kesim ve güneyden olmak üzere -bir harita var, birazdan onda da göstereceğim- haşhaşın yüzde 80’inin üretiminin ne yazık ki Afganistan’da yapıldığı raporlanmış.

Bu rapora göre de 15 ila 64 yaş arası genel nüfusta en az 1 defa uyuşturucu kullanım yaygınlığı yüzde 5,2 yani her 20 kişiden 1 kişi maalesef 1 defa uyuşturucu kullanmış, bu da 247 milyon kişiye tekabül ediyor.

Avrupa Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezinin 2017 raporu var. Burada 15-64 yaş arasında en az 1 defa yüzde 25 civarında yani 93 milyon kişi en az 1 defa uyuşturucu kullanmış. Bu raporu ayrıntılı olarak arkadaşlar size bir şekilde ulaştıracağız.

Bu rapora göre, 15-64 yaş arası, bakın, Fransa yüzde 41, Danimarka yüzde 36, Türkiye yüzde 2,7; bu da en azından sevindirici fakat biz, bunu ne kadar çok aşağıya çekebilirsek bizim için inanılmaz bir kazanım olacaktır. Alkol kullanımı, örneğin, Avrupa’da ve Amerika’da yüzde 49, yüzde 22; sigara, Avrupa’da yüzde 23, Amerika’da yüzde 6; esrar, özellikle Amerika’da yüksek oranda kullanılıyor.

Bunlar da Avrupa Birliğinde uyuşturucu kullanımına ilişkin tahminler. Mesela, esrarı ömür boyu 87 milyon kişi kullanıyor, opioid’ler, yüksek riskli kullanıcılar 1,3 milyon, MDMA dediğimiz Captagon 14 milyon, amfetamin 12,5 milyon kişi tarafından kullanılıyor.

2015 yılında nöbetçi hastanelerde yatan acil vakalar için kaydedilen en çok kullanılmış 20 uyuşturucu arasında -bunlar raporlarda belirtilmiş- eroin, kokain, esrar, amfetamin gibi pek çok uyuşturucu var. Tabii, ilk 4-5 sırayı eroin, kokain ve esrar gibi uyuşturucular alıyor.

2014-2015 yıllarında uyuşturucu kaynaklı sebeplerden ölenler raporlanmış. Buna göre, dikkat ederseniz, 30 ile 50’li yaşlar arasında veya 30 ile 40’lı yaşlar arasında ölüm oranlarının çok yüksek olduğunu görüyoruz.

Uyuşturucu nedeniyle ölümler, ortalama 38 yaşında bu hastalar ölüyor ve yüzde 79’u opioid’lere bağlı.

Bu raporların hepsini bilim adamları ayrıntılı bir şekilde anlatacaklar, ben biraz hızlı geçiyorum ama soracağınız, takıldığınız, katkı sağlayacağınız noktalar olursa değerli arkadaşlarımız, onları da almak isteriz.

Maddi değeri yaklaşık 24 milyar euro, tabii, 24 milyar üzerinde bir maddi gelir olunca insanlar, uyuşturucu tacirleri bunu bir şekilde kullanıyorlar.

Hekim olan arkadaşlarımız biliyorlar, uyuşturucunun antidotu yani opioid kullandığı zaman buna karşı nasıl tedavi edeceğiz? Bizim tıpta en çok kullandığımız Nalokson.

Bu küresel uyuşturucu trafiği, dikkat ederseniz Doğu’dan, Rusya üzerinden, Türkiye üzerinden ve Afrika üzerinden, hemen hemen üç yol üzerinden Batı’ya ulaşıyor, Batı’dan da sentetik uyuşturucular Doğu’ya ulaşıyor.

Toplumsal yapının, aile ilişkilerinin ve manevi değerlerin güçlü olması nedeniyle bizde Avrupa ve Amerika’yla kıyaslanmayacak derecede uyuşturucu kullanımının düşük olduğunu biliyoruz fakat yine de her bir bireyimizin sağlığı bizim için çok önemli. 2007 yılından 2016 yılına kadar maalesef 2.148 vatandaşımız uyuşturucu nedeniyle hayatını kaybetmiş.

Türkiye’de yapılmış istatistiklere baktığımızda, çok ayrıntılı ve çok iyi istatistiki verilerimiz yok. Son zamanlarda, 2011 yılında TUBİM yani Türkiye Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi tarafından yapılan araştırmalar var. Bu araştırmalarda 15-64 yaş arası grupta Türkiye’de yüzde 2,7; 15-16 yaş grubunda ise yüzde 1,5 olarak belirlenmiş. Erkeklerde yaşam boyu uyuşturucu madde kullanımı yüzde 3,5 iken kadınlarda yüzde 2,6. Eğitimsizlerde yüzde 2,6; ilkökul mezunlarında yüzde 2,4; ortaokulda yüzde 3,2; lisede yüzde 2,6; üniversitede... Yani eğitim arttıkça da maalesef uyuşturucu kullanımının arttığını görüyoruz.

Bu tabloları uzun uzun anlatmayacağım. TUBİM’in yaptığı bu sunumu da size takdim edebilirim.

Genel nüfusun yaş gruplarına göre yaşam boyu uyuşturucu madde kullanım durumlarının dağılımlarını yaşa göre sınıflandırmış.

Bu araştırma da erkek-kadın, cinsiyete göre.

Eğitim durumu, maalesef üniversite mezunlarında biraz daha yüksek bulunuyor.

Evli-bekâr olup olmamıyla alakalı, mesela bekârlarda uyuşturucu kullanımı biraz daha yüksek, P=005'te -Ahmet Hocam, siz bilirsiniz- P değeri burada bekâr olanlarda yüksek olduğu için anlamlı çıkmış.

İl merkezi, ilçe merkezi, köy, kasaba çok fark etmiyor.

Mesela, burada, gelir düzeyi düştükçe, geliri 500 TL'nin altında olanlarda yüzde 5,6 madde kullanımı var yani zengin olmakla fakir olmak arasındaki fark, burada maddi durumu düşük olanlarda biraz daha yüksek çıkmış bu araştırmaya göre.

Tütün ve alkol kullanımı aynı şekilde.

Esrar kullanma konusunda görüşler sorulmuş. Tabii, bizim toplumumuz bu konuda gerçekten duyarlı “Kesinlikle insanların esrar kullanmalarına, uyuşturucu kullanmalarına katılmıyorum.” diyenlerin oranı yüzde 80'lerin üzerinde. Hoşgörü noktasında, kesinlikle esrarı, ecstasy'yi, eroini, hatta sigaraya kadar hiç hoş görmediğini gösteren bir araştırma.

Birkaç tane yurt içi yayına rastladım. 1997 yılında Hacette Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde yayımlanan bir yazı “Sigara, Alkol ve Uyuşturucu Kullanan Üniversite Öğrencilerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi”ni çalışmış.

Yine, aynı şekilde “Ortaöğretim öğrencilerinde görülen madde bağımlılığı, alışkanlığı ve yaygınlığı” Bartın ili Sosyal Bilimler Dergisi'nde 2014'te yayımlanmış.

Buna benzer bir başka çalışma... Asos Journal'de liselilerde sigara içme oranı yüzde 28, öğrencilerin yüzde 18'i alkol kullanmış, en çok esrar, yatıştırıcı, sakinleştirici, bonzai ve ecstasy gibi maddeleri kullandıkları raporlanmış.

Doğrudan madde bağımlılığına bağlı ölümler 24 ilde araştırılmış. Burada en yüksek oran yüzde 43'le İstanbul'da, ardından Antalya yüzde 15, Adana yüzde 9,3; Mersin'de de yüzde 5,6 yani ilk dört sıraya baktığımızda hepsi de metropol büyükşehirlerimiz.

Tabii, 2008 yılında bu konuda bir araştırma komisyonu kuruldu. 2008'den bu yana gerçekten Türkiye Büyük Millet Meclisinde çok ciddi adımlar atıldı. Mesela, elektronik ortamda ilaçların yazılması, e-reçete 2012 yılında faaliyete geçti. Bu e-reçete bize ne kattı? Uyuşturucunun reçetelenmesi nedeniyle takip ve kontrolleri çok titiz bir şekilde yapılabilir. E-reçete uygulamasıyla suistimaller engellendi. İlaç israfı, sahte reçete düzenlenmesi, manuel olarak düzenlenen reçetelerde yanlış ilaçlar verilmesi... Maalesef, eczacılar bazen doktorların yazdığı reçeteyi okuyamayabiliyorlar ama şimdi çok okunaklı ve anlaşılır yani bu, eczacı arkadaşların elini rahatlattı.

LÜTFİYE İLKSEN CERİTOĞLU KURT (Çorum) – Eskiden rakamlar da okunmuyordu.

BAŞKAN – 2008 yılında kurulan bu araştırma komisyonun 490 küsur sayfalık bir raporu var, özeti de var.

Bu konuda günümüze kadar yapılan çalışmalardan... 2014 yılında beş bakanımız tarafından Acil Eylem Planı konusunda çalışmalar yapıldı. 2014 yılından itibaren de Sağlık Bakanlığı tarafından bu çalışmaların yürütülmesi önerilmiş. Uyuşturucuyla Mücadele Acil Eylem Planı Taslağı 22 Eylül 2014 tarihinde Bakanlar Kuruluna arz edildi ve bu konuda bir mücadele şurası hayata geçirildi. 13 Kasım 2014 tarihinde Başbakanlık genelgesi yayınlandı, Uyuşturucuyla Mücadele Yüksek Kurulu kuruldu. 2017 yılında Uyuşturucuyla Mücadele Faaliyet Raporu yayınlandı, bu rapordan da faydalandık. Sekiz bakanlık bir araya geldi yani hemen hemen bütün bakanlıklarımızın katkılarıyla Uyuşturucuyla Mücadele Yüksek Kurulu oluşturuldu.

Peki, bu toplantılarda, faaliyet raporlarında hangi kararlar alındı? Uyuşturucuya ulaşılabilirliğin önlenmesi, mücadeleye katılım, tedavi, sosyal uyum, mücadelede iletişim, sürecin yürütme ve koordinasyonu, izleme ve değerlendirme, finansal boyutunun araştırılması, yerel yönetimler ve STK'larla iş birliği, danışma birimleri, uluslararası deneyimler ve başarılı ülke modelleri.

Malum, Uyuşturucuyla Mücadele Yüksek Kurulu altı ayda bir toplanıyor, Uyuşturucuyla Mücadele Kurulu üç ayda bir, teknik kurul her ay, bir de il uyuşturucuyla mücadele koordinasyon kurulları var, bunlar da her ay toplanıyor.

Şûra yapıldı 2014 yılında, bu çalıştayda önemli kararlar alındı. Arzın azaltılması, talebin azaltılması, uluslararası iş birliği, bilgi toplama, araştırma, değerlendirme ve koordinasyon boyutları öne çıkıyor.

Birtakım mevzuat düzenlemeleri yapıldı. Bu mevzuat düzenlemelerini, özellikle, Adalet Bakanlığından uzmanlar, Bakanlığımızdan yetkililer gelerek anlatacaklar. Eğer yetersizse bizim Komisyon olarak, yasa yapıcılar olarak, milletvekilleri olarak Türkiye Büyük Millet Meclisinde gerekirse daha ağır yaptırımlar uygulamamız, kanunlar çıkarmamız gerekecek. Suçların cezalandırılması noktasında hapisle ilgili süreler artırıldı.

Bunlar mevzuatlarla ilgili, sizi çok yormak istemiyorum, bunları geçelim. Yani bu mevzuat düzenlemeleri çerçevesinde uyuşturucu ve uyarıcı madde kullanan kişiler hakkında defalarca denetimli serbestlik kararının verilmesinin önüne geçildi. Düzenlemeyle, uyuşturucu ya da uyarıcı madde kullanımının suç sayılıp sayılmayacağı konusundaki tartışmalara son verildi, iş yükü artışının önüne geçildi.

Alo 191 Uyuşturucuyla Mücadele Danışma ve Destek Hattı kuruldu 8 Temmuz 2015 tarihinde, hâlâ faaliyet gösteriyor. AMATEM ve ÇEMATEM'lerimiz var. AMATEM, Alkol ve Madde Bağımlılığı Tedavi ve Eğitim Merkezi; Çocuk ve Ergen Madde Bağımlılığı Tedavi ve Eğitim Merkezi olan ÇEMATEM'lerin de sayıları artırıldı. Tabii, bunlar yeterli mi, bunları tartışacağız. Yeni AMATEM ve ÇEMATEM açılması noktasında tavsiyelerimizi dile getireceğiz.

Tedavi merkezi sayıları artırıldı. 2012 yılında yatarak tedavi gören hastaların ikamet ettikleri illere göre dağılımı yapılmış. Özellikle İstanbul'da 1.585 hasta, Adana'da 574 hasta, Mersin'de 398, Antalya'da 377 yani İstanbul, Adana, Antalya ve Mersin maalesef uyuşturucunun en çok, yaygın kullanıldığı illerimizin başında geliyorlar. Gaziantep'i de burada sayabiliriz. Tabii, milletvekillerimizin de mutlaka hem kendi illeriyle hem de ülkemizdeki bu durumla ilgili söyleyecekleri konular vardır.

Toksikolojik analizler yapılmış, bu, Türkiye'de yapılan bir çalışma, Adalet Bakanlığı Adli Tıp Kurumu Başkanlığı tarafından. Mesela, 6-MAM, morfin, kodein, kokain, benzodiazepin, metamfetamin, amfetamin gibi toksikolojik çalışmalarda nelerin kullanıldığını ortaya çıkarabiliyorlar.

Multidisipliner bir çalışma gerekiyor, bir birey veya bir STK veya devletin yalnızca kendisinin mücadele edeceği bir konu değil.

III.- ARAŞTIRMA KOMİSYONLARI

A)GÖRÜŞMELER

1.- Komisyonun çalışma takvimine, komisyonda görevlendirilecek uzmanların ve davet edileceklerin belirlenmesine ilişkin görüşmeler

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bizim şimdi, bugün bu çalışma programında neler yapmamız gerekiyor? Üç aylık süreç içerisinde Komisyonun çalışma takviminin görüşülmesi, Komisyonda görevlendirilecek uzmanların belirlenmesi, sizlerden bu konuda tavsiyeler, isimler istiyoruz, Komisyona davet edilecek isimler. Ben bazı tespitler yaptım; mesela, ilk toplantımızın özellikle farmakoloji alanında

bize bilgi verecek, uyuşturucu maddelerin nedenini, ne olduğunu, farmakokimyasını anlatacak bilim insanlarını davet edebiliriz. Ayrıca, Yüksek Kurulun, teknik kurulların yaptığı çalışmalarla ilgili bilgi alabiliriz. Dün, biliyorsunuz, Başbakan Yardımcımız Sayın Akdağ bir sunum yaptı, hakikaten güzel bir sunumdu, gelmeyen arkadaşlar olabilir. Komisyon Başkanımız da 2008 yılında uyuşturucu maddeyle alakalı komisyon başkanlığını yapmıştı, bunları da davet edeceğiz. Bakanlıklarımızdan, Sağlık Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, İçişleri, Millî Eğitim gibi bakanlıklarımızdan bakan, yetkili üst düzey bürokratlarımızı davet edeceğiz. Türkiye Yeşilay Cemiyetinden arkadaşlarımızı çağıracağız. STK'ları davet edeceğiz; örneğin, Rehader Konya'da güzel çalışmalar yapıyor. Bağımsız Yaşam Derneği ismi geldi. Yeniden Sağlık ve Eğitim Derneği... Sizlerin de önerceği dernekler varsa onları da buraya davet edebiliriz. Konusunda uzman bilim adamları, psikiyatristler, psikologlar...

LÜTFİYE İLKSEN CERİTOĞLU KURT (Çorum) – Başkanım, Türk Eczacıları Birliğini de buraya paydaş olarak alalım çünkü her köşede eczane var, eczacılarımızı da bilinçlendirmemiz lazım.

MURAT EMİR (Ankara) – Türk Tabipleri Birliği...

LÜTFİYE İLKSEN CERİTOĞLU KURT (Çorum) – Yani, evet. Doktorların konusuna girebilir ama eczacıya sorumluluğu vermek zorundayız.

BAŞKAN – Brifing alacağımız kurumlar var; mesela, Emniyet Genel Müdürlüğü, narkotikle mücadele kurumları.

Yurt içi ziyaretler yapabiliriz, İstanbul, Mersin gibi. Mesela Mersin'i düşünüyoruz. Başka tavsiyesi olan arkadaşlarımız varsa... 10 bin yataklı bir cezaevi var Mersin'de, Tarsus Cezaevi.

Bunun dışında, yurt dışı ziyaretlerimiz olacak. Uyuşturucuyla mücadelede uluslararası deneyimleri ve başarıları olan ülkeler, İtalya, Hollanda, Filipinler gibi.

Mesela, benim ulaşabildiğim, Türkiye'de de uluslararası bir kongreye gelmiş Doktor Rusdi Abd Rashid Uyuşturucu Bağımlılığında Manevi Güçlendirme ve Rehabilitasyon (SEDAR) Programı, Elissa Rubin'in "Bir Yaşam Toplumu Olarak San Patrignano" Bu bahsettiğimiz İtalya'da, birazdan göstereceğim.

Bunlar da çağıracağımız, az önce söylediğim kurum ve kuruluşlar.

Akademisyenler var mesela, bu konuda uzman hocalar var. Ege Üniversitesinin toksikoloji hocaları daha önce de davet edilmiş; Kültegin Ögel var, Nesrin Dilbaz, Yıldırım Doğan... Burada beraber bunları tespit edip bu hocalarımızı çağırabiliriz.

Bu, çalışma takvimi, bunun üzerinde tartışacağız.

Bu mesela, İtalya'da "San Patrignano" denilen bir yer, çok önemli bir rehabilitasyon merkezi. Gerçi Sayın Başbakan Yardımcımız çok katılmadı ama 1978 yılında kurulmuş, otuz senedir faaliyet gösteren, 1.500 bağımlı ve 200 çalışanın olduğu âdeta küçük bir şehir görünümünde; ücretsiz, şehirden uzak, ağaçların, hayvanların veya sizi en iyi anlayabilecek insanların arasında böyle bir tedavi merkezi, rehabilitasyon merkezi. Biraz reklamını yapmış olacağım ama...

MUSTAFA HİLMİ DÜLGER (Kilis) – Başkanım, bunların Türkiye'de bir uzantısı var mı?

BAŞKAN – Yok, Türkiye'yle bağlantısını görmedim ben.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Vakıf burası.

BAŞKAN – Var mı bir vakıf?

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Hayır, onun hiçbir bağlantısı yok. Dinî bir vakıf o, işleyişi biraz farklı olabilir. Gidersek göreceğiz inşallah.

BAŞKAN – Evet.

Burada pek çok üretim yapıyorlar. Mesela uyuşturucu bağımlısı olanları alıyorlar, ücretsiz olarak uzun bir süre orada tutuyorlar; duvar kâğıdı, mobilya, ev tasarımı, süt, peynir, yumurta üretimi, şarap üretimi gibi İtalya’nın en kaliteli mamullerini üretiyorlarmış.

Bu mesela web sayfası. 2010 yılında 1.587 uyuşturucu bağımlısını tedavi etmişler.

Başka uyuşturucu bağımlılığı tedavi merkezi, bu konuda deneyimli, başarılı ülkeler var mı? Var. Castle Craig, İngiltere’de; Narconon, Amerika’da; Promis, İngiltere’de; Serenity House, İspanya’da ve Avusturya’da bir merkez var. Pek çok merkez var.

Şimdi, uyuşturucu maddeden sonra (B) başlığı altında internet ve teknoloji bağımlılığını tartışacağız, konuşacağız. Maalesef bugün hem bizi hem çocuklarımızı, ailemizi ve bütün bir toplumu inanılmaz derecede etkiliyor.

“İnternet ve teknoloji bağımlılığı” diğer bağımlılıklarda olduğu gibi “kişinin bağımlısı olduğu teknolojik ürüne ulaşamadığında yoksunluk yaşadığı bir durum” olarak tanımlanıyor. Bu konuda da uzman arkadaşlarımızı, bilim adamlarını davet edeceğiz. Mesela Türkiye dâhil 33 ülkede 53 binden fazla kişi üzerinde global mobil kullanıcı araştırmasına göre Avrupa’nın akıllı telefona en bağımlı ülkesi maalesef Türkiye çıkmış. Avrupa’da günde ortalama 48 defa bakarlarken Türkiye’de telefona bunun neredeyse 2 katı bakıyoruz.

Sayın Cumhurbaşkanımızın 2017’de İstanbul’da 4. Uluslararası Teknoloji Bağımlılığı Kongresi’nde yaptığı konuşmadan alıntılar yaptım. “Bizim asıl mücadele etmemiz gereken, teknolojinin insanlığın adım adım kendi kıyametine doğru sürüklenmesinin aracı hâline getirilmesidir, sıkıntı burada. Kendi imal ettiği teknolojik aygıtların esiri, mahkûmu, âdeta kölesi hâline gelen bir insan, tıpkı cahiliye dönemindeki gibi yaratıcısına isyan hâlinde demektir. On-on beş yıl önce gündemimizde dahi olmayan teknoloji bağımlılığı gibi yeni problemlerin, yeni hastalıkların ortaya çıkmasının temel sebebi işte budur. Gerçek dünya ile sanal dünyayı ayıramayan çocukların zihinleri teknolojinin zararlı etkilerine daha çok açıktır. Teknoloji bağımlılığında en riskli kuşak 12-24 yaş grubu olduğuna göre, bu konuda okullarımıza, öğretmenlerimize de çok önemli görevler düşüyor.” demiş Sayın Cumhurbaşkanımız.

Teknoloji aletlerinin çocuklarda yarattığı birtakım fiziksel bozukluklar var. Bunu bilim adamları, psikologlar, psikiyatristler anlatacaklar; görme bozukluğu, duruş ve iskelet bozuklukları, radyasyon alımı, daha doğrusu noniyonize elektromanyetik radyasyon, hareket kısıtlılığının getirdiği kas, eklem problemleri, obezite ve uyku kalitesinde bozulma.

Mahşerin dört atlısı: Yani bu dört atlıdan kurtulamıyoruz.

MURAT EMİR (Ankara) – Instagram da geliyor yavaş yavaş.

BAŞKAN – Evet.

Bunlar internetten aldığım haberler.

Bu slaytları alabilirsiniz, hem sosyal medyada konuşma yaparken kullanabilirsiniz, ekleyebilirsiniz.

Çok teşekkür ediyorum. Umarım sıkılamışımıdır. En azından bu konuda az çok bilgimiz oldu, nasıl davranacağız, nasıl hareket edeceğiz; bu konuda desteklerinizi ve katkılarınızı bekliyorum.

İlk sözü Sayın Enç’e veriyorum.

Buyurun.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Ben öncelikle teşekkür ediyorum sunumunuz için de.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; tabii, bu konu hepimizin bildiği üzere çok ayaklı, çok bacaklı olan bir konu. Üç aylık bir süre içerisinde Türkiye’deki durumun ne kadarına vâkıf olabiliriz onu da bilmiyorum tabii. Galiba süre uzatım hakkımız var bir ay daha.

Ben, yine geçen toplantıda dillendirdiğim bir çekincemi dile getirerek konuşmak istiyorum. Şu rapor, biraz evvel bahsettiğiniz bilişim, internet bağımlılığıyla ilgili 2012 –baktınız mı bilmiyorum-tarihinde yayınlanmış bir rapor. Biraz önce sıraladığınız alt başlıkların hemen hemen hepsi burada var. Arkadaşlar da alabilirler bunu kütüphaneden. Ayrıca o internet ve bilişim konusunda girmenin doğru olmayacağını düşünüyorum. Mesela size hemen bir başlık söyleyeyim biraz evvel işaretlediğim başlıklardan: İnternetin sosyal ve toplumsal etkileri, aile ve internet, çocuklara ve gençlere yönelik tehditler, çocuk istismarı, siber zorbalık, oyun vesaire vesaire. Yani burada tartışacağımız, konuşacağımız birçok başlık bu raporda yer alıyor. Şöyle bir rapor. Çünkü bu Komisyon da ben de vardım, oradan çok net hatırlıyorum. Bu birinci çekincem.

Diğer anlamda da asıl konumuza gelirse, ben yine düzelterek girmek istiyorum: “Uyuşturucu” demesek “madde bağımlılığı” desek diye tekrar ediyorum çünkü ciddi bir çağrışım yapturan bir mesele. Çocuklarla bile konuşurken... Bir atasözümüz var ya “Delinin aklına taş getirme.” diye çok kullandığımız bir atasözü o.

Kategori anlamında da yöntem anlamında da ben çalışmaların üçe ayrılması gerektiğini düşünüyorum. Bir tanesi: Önleyici çalışmalar. Yani biz bağımlı olmadan önce kişiyle ilgili ya da bireyle ilgili ne yapabiliriz? Bununla ilgili de eğitim, güvenlik, Sağlık, STK’lar, Gümrük, Aile ve Sosyal Politikalar, Gençlik ve Spor, müftülük, Adalet, TRT, medya gibi ayakları dinlememiz gerektiğini düşünüyorum. Çünkü eğitimde Milli Eğitim Bakanlığının bununla ilgili ne çalışması var; ilköğretimde, daha alta bu bağımlılık oluşturan maddelerle ilgili bir yazılı, görsel, işitsel herhangi bir çalışması var mı? Güvenlik boyutunda İçişleri Bakanlığı, muhtarlar ne yapıyor? İçişleri Bakanlığının, bu konuda narkotikte çalışan emniyet müdürlerinin, onların sıkıntılarını biliyorum. Mesela polis sayısının yetersiz olduğu benim ilimde bir gerçek, bunu İçişleri Bakanımızla da paylaştım çünkü bağımlılık yaratan maddelerin satışını önlemeniz için insan kaynağınıza ihtiyacınız var. Buna rağmen çok başarılılar, onu da ifade etmeden geçemeyeceğim. Sağlık boyutu var yine önleyici anlamda. Mesela bir Alo 191’i bir arayıp dinleyelim, ne yapıyor Alo 191 hattı. Değiştirdiler mi bilmiyorum.

Ben biraz sert konuşacağım, hiç kusura bakmayın, bu Komisyonu çok önemsiyorum çünkü araştırmalarda da en fazla oran anlamında benim kentimi ilgilendiren bir mesele.

Yine “Sağlıkla ilgili önleme aşamasında ne yapıyor?” dedik. STK’lar ne yapıyor? Sivil toplum kuruluşlarını katmadan tabii ki bu süreçte başarılı olabileceğimizi düşünmüyorum ben. Yeşilay gerçek anlamda iyi bir mesafe aldı son üç yılda. Bu STK’ların yanında, maalesef, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çalışma Bakanlığının ortak bir platformda bu bağımlılık merkezlerinin yönetmeliğinin çıkmasını bekliyoruz yani bu yönetmelik... Mesela, siz bir dernek kurdunuz 7 kişiden oluşan, kurabiliyorsunuz, benim ilimde var bir tanesi “AYBUDER” adı, Ayık Yaşamda Buluşalım Derneği. Orada çocuklar, yaşları 20 ile 45 arasında, iki aydır ayık. Onlar kendi dillerinde “ayık kalmak” diye ifade ediyor bunu. İki aydır ayık mesela ama orada konaklıyor. Yani yönetmelikte aslında sıkıntılı bir durum, yaptıkları yasa dışı bir iş. Ama, mesela siz bir dernek olarak bunu yapmak istiyorsunuz, bunu yapabileceğiniz yönetmeliklerimiz yok; bunu da Komisyonun dikkatine sunuyorum.

Yine Gümrük Bakanlığı yetkililerini dinleyebiliriz; mesela ne kadar yakalanma oldu, nasıl yakalıyorlar, sistemleri nasıl işliyor?

Yine, Aile ve Sosyal söyledik, Gençlik Sporun bununla ilgili ne gibi organizasyonları var, etki analizleri yapıyor mu bu konuyla ilgili?

Ben burada hani yanlış da anlaşılmak istemiyorum ama bu konuda manevi anlamda da birtakım şeyler yapılması gerekiyor. Müftülüklerimiz ne yapıyor mesela, bunların böyle bir çalışması var mı, onu da ben... Müftülüklerimiz çünkü sonuçta kanaat önderi pozisyonundalar.

BAŞKAN – Diyanet İşleri Başkanlığının...

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Evet.

Kanaat önderi pozisyonunda olan muhtarlardan bahsettim biraz önce. Kanaat önderi pozisyonunda olan isimlerin bu konuya mutlaka dâhil olması gerekiyor ama kâğıt üzerinde değil, gövdelerini koyarak dâhil olmaları gerekiyor.

Yine bir konu, önleme aşamasında, bahsettiğim kıstas Adalet Bakanlığımız, kanunlarımız önlemeyle ilgili. Çünkü şartlı tahliyeler var biliyorsunuz. “İçiciyim.” deyip kurtulamıyor artık, 2 kez yakalandığı zaman hapis cezası alıyor. Ben, bana gelip “Benim oğlum madde kullanıyor şu saatte şurada, telefon açıyorum Emniyete geliyorlar ama kaçıyor. Ben size telefon açsam Emniyeti o saatte gönderir misiniz, çocuğum hapiste belki kurtulur.” diyen anne biliyorum yani iş bu noktada.

TRT’nin yine kamu spotları vesaire önleyici anlamda... Ama çok hassas bir denge bunu mutlaka psikiyatr, işin uzmanlarıyla falan organize etmek gerekiyor. Kamu spotları her şeyle ilgili yapabiliyoruz, bununla ilgili de yapılabilir mi ve tabii ki de en önemli basamaklardan bir tanesi kitle iletişim araçları, basın. Şimdi, bunların temsilcilerini de dinlememiz gerekiyor, editörlerini. Değerli milletvekili arkadaşlarım, şöyle: “Altın vuruşla hayatını kaybetti.” mesela cümle bu, spot. Şimdi, altın, çok olumlama içeren bir tanımlama. “Altın vuruş” dedi; aa çok güzelmiş. “Altın vuruş” noktasında kafanızda bir soru işareti kalıyor. O dili de bizim düzeltmemiz gerekiyor yani olumlamadan haber yapılması gerekiyor. Elbette ki...

MURAT EMİR (Ankara) – İngilizcesinden alıyorlar onu.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Ama, hani olumlama olduğu için göze hoş geliyor, kulağa hoş geliyor, görsel anlamda da süslüyor onu, bir şırınga bir şeyler bir şeyler. Tabii ki de bu sansür anlamında değil, lütfen yanlış anlaşılmasın. Ama bu anlamdaki basın-yayın kuruluşlarıyla, adliye muhabirleri mi olur, polis, adliye yoksa editörleri mi dinleriz, yazı işleri müdürleriyle mi sohbet ederiz, onlarla da bence bir platformda buluşmamız gerekiyor.

Diğer basamağa geçiyoruz, bu anlattıklarım önlemeyle ilgili olanlar, dinleyebileceğimiz isimler, isimleri de verebilirim. Arındırma kısmı yani madde bağımlılığı oluştuktan sonra kişi kendi isteğiyle bizim AMATEM ya da ÇAMATEM’lerimize geliyor. Bir de üç aşamalı bu: Kamunun sağladığı bir arındırma tedavisi var AMATEM ve ÇAMATEM’lerle ilgili. Özel hastanelerin, vakıf hastanelerinin vesairelerin sağladığı bir arındırma tedavisi var. Diğeri de üniversitemizin.

Ben Antalya özelinden bir örnek vereyim size. AMBAUM diye Akdeniz Üniversitesinin bağımlılıkla ilgili bir mücadele merkezi vardı, oranın yatak sayısı düşüktü, sağ olsunlar bizim Sağlık Bakanlığımız, o dönemde Antalya’ya gerekliliğini düşünerek bir hastane yapmaya karar verdik, AMATEM, 30 yataklı, çok şükür yapıldı, şimdi yanında ÇAMATEM’i yapıyoruz. Ama şöyle bir şey var: Bizim kendi siyasi partiden belediyeler bile yer vermek istemedi. Neden? Yok, bunları söyleyeceğim ben artık, bende kırış koptu. Şöyle: Çünkü bağımlılığın kamuoyundaki algısını bizim önce düzeltmemiz gerekiyor bence. Hani iş verirken, istihdam oluştururken de onların sıkıntısı var.

BAŞKAN – Bütün konuşmalar kaydediliyor.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Edilsin, hiç önemli değil, edilebilir.

LÜTFİYE İLKSEN CERİTOĞLU KURT (Çorum) - Engelliler için yapılan reformun burada da yapılması lazım.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Kesinlikle.

Ben şundan, zihinsel dönüşümden bahsediyorum hocam burada. Bizim yapmamız gereken senin siyasi partin, benim siyasi partim meselesinin üstünde bir mesele çünkü bu. “Bana bulaşmıyor uyuşturucu, benim çocuğuma gelmez.” böyle bir şey yok, toplumun her kesiminde var çünkü ve kardeş, erkek kardeşinin sekiz yıl boyunca bağımlı olduğunu hissetmiyor, öyle vakalarla karşılaştık. Bilhassa, dediğim gibi Sağlık Bakanlığımız sağ olsun, yerimizi yaptık. Tabii, oradaki başarı oranlarımızda, bilmiyorum, etki analizi yapmamız gerekiyor çünkü bu tedavi edilirken işte bir hafta, on beş gün, yirmi gün vesairelik süreçlerde bu bireyleri bu arındırmadan sonra biz dışarı bırakıyoruz. Yani burada önleme, arındırma, sosyal uyumun devreye girmesi gerekiyor. Bizim Türkiye’de bununla ilgili mekanizmaları Yeşilay üzerinden... Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızın yine ayakta tedavi merkezleri var. Bu merkezleri minik minik oluşturmaya başladık ama şöyle bir gerçeğimiz var: Şimdi, bağımlı olan birey dışarı çıktığı zaman bir kere sosyal ortamını değiştirmeniz gerekiyor onun. Yani çok çabuk maddeye ulaşabiliyorlar çünkü yöntemlerini vesairesini bildikleri için en ufak bir psikolojik travmada o, tekrar devam ediyor. Hani o İtalya örneği ya da diğer ülkelerdeki örnekler bu anlamda bize yol gösterici olabilir. Mesela, buna benzer bir yapılanmayı hayata geçirmeyi ben Antalya’da çok istemiştim ama dediğim gibi, yönetmelik dediğimiz o mevzuat hazretlerinin karşımıza dikilmesi sebebiyle çok da fazla bir şey yapamadık. Bu sosyal uyum merkezlerinde Eğitim Bakanlığı...

BAŞKAN - İşte o mevzuatla alakalı sizin tespitleriniz neyse onları da burada paylaşımla inşallah önümüzdeki süreçte.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Bence çalışırsak gerçekten bu ülkeye faydalı bir iş yapmış olacağız.

KEREM ALİ SÜREKLİ (İzmir) – Komisyon raporunda tavsiye kısmında yer verebiliriz.

BAŞKAN - Biz de takip edelim.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Takip etmemiz gerekiyor, tavsiyeleri herkes yapıyor ama takip edeceğiz, sıkıştıracamız.

Sosyal Uyum Merkezi dediğimiz yerde eğitim, çalışma, sağlık, aile ve sosyal gibi ya da yaşam köyleri hani bağımlının gelip bir iş gücü sahibi olabileceği, sosyal ortamını değiştirebileceği, psikolojik anlamda desteklenebileceği mekanizmaların oluşması gerekiyor. Bunu bildiğim kadarıyla İstanbul’da yine bizim AK PARTİ’li bir belediyenin yaptığını biliyorum ama araştırma yapmadım. Mesela, orası nasıl bunu hayata geçirmiş, o görülebilir, bir araştırma yaparsa uzman arkadaşlar da çünkü iyi bir örnek olduğunu duydum.

BAŞKAN – İstanbul Büyükşehir mi?

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Yok, hocam, İstanbul Büyükşehir değil, bir ilçe belediyemiz yanılmıyorsam, ben de bakayım, Sağlık Bakanlığından da ya da ASB’den örneğini alabiliriz.

Bir de tabii STK’ları bu işin içine kesinlikle sokmamız gerekiyor. Bu benim biraz evvel Antalya’da bahsettiğim “AYBUDER” dediğimiz dernek badilik sistemiyle yani kendi içlerinde bir sistem oluşturmuşlar, aslında STK’lar bu işi çoktan yapmış, biz yönetmeliğin inşallah altını dolduracağız. Badilik sistemi hocam, bir kişi ayık yani daha önce maddeyi kullanmış, artık kullanmıyor, madde kullanmayı bırakmış, kişiye mentörlük yapıyor, onu izliyor, takip ediyor, ondan sonra onunla dertleşiyor çünkü aynı deneyimlemeden geldikleri için birbirlerine yakınlar. Ama bizim, hani belki AMATEM’lerin

de işleyiş ve çalışma koşullarını işte burada değerlendirdiğimiz zaman karşımıza çıkacak o unsurlardan bir tanesi de -orada psikologlarımız var, psikiyatrlarımız var ama- ne kadar sorunun özüne inebiliyoruz? Belki AMATEM yetkilileri, Balıklı Rum Hastanesi -Balıklı Rum Hastanesi özel, bu konuda başarılı olduğunu biliyorum- onlar da dinlenebilir.

Yine bir de çip yöntemini de arındırmada kullanmaya başladık biz, Sosyal Güvenlik Kurumu kapsamına aldı. Dönemin sosyal güvenlikli sorumlu bakanına da teşekkür ediyoruz çünkü burada ailenin kafasında şöyle bir algı vardı: “Bu çip takıldığı zaman bizim çocuklarımız kurtulacak bundan.” Hâlbuki öyle bir şey yok. Ama bunu dışarıdaki birtakım özel hastaneler ciddi anlamda paralar karşılığında yapıyordu yani 10 bin dolara ben çip takıldığını biliyorum. Bunu engellemek adına -sağ olsun, var olsun diyeyim- Hükümetimiz, devletimiz bunu sosyal güvenlik kapsamına aldı, şimdi en azından dışarıdaki o rantın önüne geçildi. Çok da ciddi bir rant var hocam burada. Yani hele tedavi aşamasında gerçekten benim şaşırdığım, bu kadar da olmaz dediğim çok olayla karşılaştım.

Bu arada üç aşamadan genel bir bahsetmek istedim size. Antalya’yı da gidilecek iller listesine almanızı 2 Antalya Vekili olarak... Doğru mu Hocam?

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Nüfusun yüksek olduğu yerler.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – “Bağımlılık yaratan maddeler” diyoruz. Dikkate alırsak... Çünkü ben Antalya’yı enteresan ve ufuk açıcı örneklerle size inşallah karşılaştırmak isterim.

Ben teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz.

Şimdi, Sayın Kurt, buyurun.

LÜTFİYE İLKSEN CERİTOĞLU KURT (Çorum) – Başkanım, teşekkür ediyorum. Komisyonumuzun hayırlı olmasını diliyorum inşallah.

Sadece az önce konuştuklarımız kayda geçsin diye... Ben paydaşlardan birinin Türk Eczacıları Birliğinin olmasını, farmakolojik açıdan değerlendirilirken eczacılık fakültelerinden -bu konuyu çalışan hocalarımızla- etki mekanizması ve etkinin önlenmesiyle ilgili bilgi alınması, bir de...

BAŞKAN – Öneri var mı?

LÜTFİYE İLKSEN CERİTOĞLU KURT (Çorum) – İsim ben size bildiririm, siz araştırırsanız sevinirim ben de.

BAŞKAN – Bu az önce söylediğimiz isimlerle ilgili, Ege Toksikolojideki hocaları tanıyor musun?

LÜTFİYE İLKSEN CERİTOĞLU KURT (Çorum) – O eczacılıktan değil galiba ama ben teyit edebilirim o listeden.

BAŞKAN – Bir bakalım, tamam.

LÜTFİYE İLKSEN CERİTOĞLU KURT (Çorum) – Bir de geleneksel tamamlayıcı tıpta ısrarlıyım çünkü konvansiyonel ilaçlarda sekonder etki veya bünyeye bağlı olarak tekrar bir bağımlılık ya da hastanın “Ben bu ilacımı içersem bırakırım.” tarzı bir mekanizma geliyor beyinde. Ama geleneksel tamamlayıcı tıbbi doğru kullanırsak tedavilerin daha hızlı olacağını veya en azından bu konuyla ilgili bir parantezin açılmasını uygun buluyorum.

BAŞKAN – İsim önerisi?

LÜTFİYE İLKSEN CERİTOĞLU KURT (Çorum) – Onları da ben size iletirim liste olarak.

KEREM ALİ SÜREKLİ (İzmir) – “Web” sayfası... Aldık, onu hemen, acilen yapalım. Sosyal medya...

Bir de farkındalığı artırmak için mesela kamu spotu güzel bir fikir, onun artılarını, eksilerini tartışırız, diğer arkadaşlar da katkı koyar ancak ünlülerden destek...

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – “YouTuber”lar var Hocam.

KEREM ALİ SÜREKLİ (İzmir) – “YouTuber”lar, evet, çok güzel; onların da desteği sosyal medya ayağında... Ünlülerden destek olabilir. Yani yurt çapında bir kampanyaya dönüştürelim. Bugünlerde çok ayrı olduğumuz noktalar öne çıkıyor. Bir olduğumuz, beraber olduğumuz bir noktayı öne çıkaralım ve de sonuç alalım. Bu millet de bir araya gelindiğinde bir mesafe kaydedildiğini görsün.

Bir diğer husus da 2008 raporuna ben de şöyle bir göz gezdirdim, mükemmel bir çalışma. On sene olmuş tabii ki. Bu on senede neler yapılmış, o rapor ne katkılar sunmuş, onu bir irdeleyelim. Bizde tabii -uzun rapor o- raporun özeti de var ama bu konuda teknik bir çalışma da yapalım; komisyon neler demiş, neler hayata geçmiş, neler eksik kalmış, biz üstüne ne koyacağız; onları da bir irdeleyelim.

“Ünlüler” demiştim, ünlülerin de yer alacağı bu mücadeleye destek çerçevesinde konserler olabilir. Çünkü burada sıkıntılı grup gençler. Gençlerin de bununla ilgileneceği, farkındalık oluşturacağı konserler şeklinde oralarda da bu mücadelenin yürütülmesi şeklinde bir çalışma yapabiliriz.

Teşekkür ediyorum.

LÜTFİYE İLKSEN CERİTOĞLU KURT (Çorum) – Ben bir iki dakikanızı alayım Murat Bey.

Bir de en temiz ile de gidelim yani hani hep sıkıntılı iller, bir de en az kullanım olan, en temiz il nasıl başarmış ya da sadece bir rastlantı mı?

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Hiç bulandırmayalım bence.

LÜTFİYE İLKSEN CERİTOĞLU KURT (Çorum) – Görmekte fayda var. Kendi içimizdeki en temiz...

BAŞKAN – Çorum çok mu temiz?

LÜTFİYE İLKSEN CERİTOĞLU KURT (Çorum) – Yok, bizde de var, AMATEM’imiz de var. Yani ben beklerim o ayrı da, hani belki...

KEREM ALİ SÜREKLİ (İzmir) – Risk yok galiba, risk yoktu, çünkü haritada yoktu.

LÜTFİYE İLKSEN CERİTOĞLU KURT (Çorum) – Risk de değil ama...

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – İstanbul, Adana, Mersin, Antalya, Gaziantep...

LÜTFİYE İLKSEN CERİTOĞLU KURT (Çorum) – Hayır, hayır, temizini de görelim; adam ne yapmış, diğer iller neyini eksik yapıyor, kıyaslayabiliriz diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Nazlı...

MUSTAFA ŞÜKRÜ NAZLI (Kütahya) – Teşekkür ederim Başkanım.

Tabii, bu sunumlardan da izlediğimiz gibi, Türkiye gerçekten, terörde olduğu gibi uyuşturucu konusunda da hedef bir ülke yani tehdit altındayız, bilinçli olarak bir saldırının da yapıldığını kabul etmemiz lazım. Yani bunun, çözüme ışık tutması açısından temel nedenlerini de ortaya koyalım; sosyal sorunlar, gelir seviyesinin düşüklüğü, eğitim seviyesindeki yetersizlikler sıralanabildiği gibi, dünyada son iki asırdır hâkim olan modernitenin de buna yol açtığını göz ardı edemeyiz. Bireyin yalnızlığı,

atomize hâle getirilen fertler, sosyal dokuların çözülmesi, cemaat yapılarının çözülmesi, inanç zayıflığı vesaire gibi temel felsefi sorunların da insanı hem internet bağımlılığına hem de uyuşturucuya yönelttiğini de kabul etmemiz lazım.

İnsana bakıştaki temel çarpıklık, Descartes’la başlayan anlayışta gördüğümüz gibi, insanı sadece maddi bir varlıktan ibaret görmek, ruhunu inkâr etmek, ruhi bir yapısının olduğunu görmezden gelmek işte bu tür temel sorunlara da yol açıyor. Bu temel çıkış noktalarına da göz atmamız lazım. İnsan sadece maddeden ibaret değildir; insan vücudunu sporla eğitebildiği gibi, insan ruhunun da bir eğitime ihtiyacı olduğunu, aynı, eşit şekilde insan ruhunun da eğitilmesi gerektiğini göz ardı edemeyiz; bu ruhsal boşluk bizi arayışlara sürükler. Tüm dünya çapında bunun eksikliğini görüyoruz yani şu anda Amerika gibi çok gelişmiş ülkelerde intihar vakalarında, sinirsel bozukluklarda, depresyonda da çok büyük artışlar var; bunlar bizim ülkemize de yansıyor.

Mesela, özellikle bahsettiğiniz ilk 5 kent, artık bir kenttir, şehir değildir buralar. Kent algısı, Weber’in kastettiği modern dünyanın bir tanımıdır; mahalle kavramı ortadan kalkmıştır, insanların birbirine âdeta çimentoyla bağlandığı yapılar çözülmüş, mahalleler yerini yerleşim birimlerine terk etmiştir. Böyle olunca fertler tamamen korumasız, sähipsiz bir hâle dönmüştür ve bu yapıların çözülmesi sonrasında, insanları, biz, şu anda kontrol edemiyoruz. Neyse fazla felsefeye de girmeyeyim ama bunları da görmezden gelemeyiz. İnsanları buna iten nedenler nedir? Neden insan uyuşturucu kullanmak istiyor? Neden internet bağımlısı oluyor? Bu temel şeyi görmezsek çözüme odaklanamayız. Önce bunu da bir ortaya koymamız lazım.

Bence bunlar ruhsal tatminsizlik ve kaçış psikolojidir. İnsan birtakım sorunları halledemiyor, ruhunu tatmin edemiyor ve bir arayış içerisinde. Bu tüm dünyanın sorunu ama biz özellikle Türkiye olarak tehdit altındayız ve bilinçli olarak bize operasyon yapıldığına ben inanıyorum. Özellikle şu bonzainin son yıllarda bilinçli bir şekilde, çok müthiş bir şekilde çok düşük fiyatlarla, çok sembolik fiyatlarla satılması bilinçli olarak bunun servis edildiğinin en net göstergesidir, başımızın en büyük belasıdır.

Çözüm önerilerini de bunun tersi yönünde yaparak, toplumda sosyal olarak bütünleşmeyi tekrar sağlayacak, mesela sohbet kültürünün ortadan kalkması... “Badileşme” diyorsunuz; bir mahalle ortamında, arkadaş çevresinde bulunan bir insan derdini, sorununu paylaşabilirdi. Bunları ortadan kaldırıyoruz mahalle kültürünü kaldırarak.

Bizim Kütahya’da çok ciddi manada bağımlılık yok ancak gelir seviyesinin düşüklüğü... Hakikaten fakir bir yapısı var Kütahya’nın, çok muhafazakâr bir il, temiz bir ildir, insanlar çok iyi niyetlidir fakat bu bonzai ve benzeri tiner, bali Kütahya’da var. Burada, çok örnek bir olaydan bahsedeceğim: Anadolu Aile Derneği diye bir sivil toplum örgütümüz var. Türkiye’de örnek proje uyguladı, şu anda Konya falanda Anadolu Aile Derneğini taklit ediyor. Şu şekilde çözüm yaptılar: Bu çocuklarla bire bir ilgilendiler, bunların rehabilitasyonu için -bunların dertlerini, sorunlarını, maddi sıkıntılarını- bir spor kulübü kurdular; bu çocuklara, yüzlerce çocuğa mahallede, spor kulübü altında forma verdiler, ayakkabı temin ettiler ve değişik branşlarda spor yaptırıyorlar ve o mahallede daha önce girilemeyen, polis bile artık “İllallah.” dediği, çözemediği mahalle, şu anda güvenle girilebilen bir mahalle hâline geldi; orada bütün mahalledeki çocuklar istisnasız spor yapıyor, her yönüyle ilgileniyorlar çocuklarla; eğitim de veriyorlar, ihtiyaçlarını da karşılıyorlar, toplum da destekliyor ve gerçekten, Emniyet bir çözüm olarak gördü, destekliyor ve toplantılara da davet ediyor. Bu projeyi, Anadolu Aile Derneğinin bu örnek uygulamasını ben çok destekliyorum ve gittiğim her yerde gençlere, spor yapmayı ve kitap okumayı tavsiye ediyorum. Sporu mutlaka yaygınlaştırmamız lazım. Biz alternatifsiz bırakırsak, her şeyi yasaklarsak, ondan sonra çocuğun başka şeylere yönelmesinden de şikâyet etme hakkımız yok.

Amatör spor kulüplerinin mutlaka mahalleler düzeyinde... Bunun çözüm önerilerinden biri bu, mutlaka sporu desteklememiz lazım. Özellikle bu tür şehirlerde -bunun çok güzel artıya dönüşü- çok güzel bir çözüm önerisi. Ben kendi şehrimde 3-4 mahallede bu tarz spor kulüplerine de destek çıkarmak için özellikle Bakanlığa gidiyorum, özel rica ediyorum; bakın, bunları destekleyin, Spor Toto ve benzeri kurumlar, bu kulüplere destek verin. Ben kendi şehrimin birinci lige çıkması için para istemiyorum; Bahçelievler Mahallesi'ne, Vefa Mahallesi'ne, bizim oradaki gariban mahallelerin kulüplerine destek verin, bunlara forma verin, ödüllendirin, sembolik paralar verin; bunlar ayakta dursun. Mesele, amatör spor. Yani bunu ben çözüm önerisi olarak gördüğüm için bunları ifade etmek istedim.

BAŞKAN – Amatör spor kulüpleri özellikle...

MUSTAFA ŞÜKRÜ NAZLI (Kütahya) – Sporun mahalle bazlı yani her semtte bunların kurulması, sadece futbol değil, hentbol, voleybol, basketbol, bireysel sporlar, fark etmez. Ben atletizm takımıyla antrenmanlara çıkıyorum Kütahya'da. Bizde gelir seviyesi düşük ama atletizmde inanılmaz başarılıyız biz, İzmir'den bile öndeyiz. Bizim 36 millî sporcumuz var. Bu çocuklar...

LÜTFİYE İLKSEN CERİTOĞLU KURT (Çorum) – Onların önüne geçemiyorlar.

MUSTAFA ŞÜKRÜ NAZLI (Kütahya) – Bakın, burada bir şey var ama.

Ya, dünyada Afrika'da Etiyopya neden başarılı, Amerika değil de? Yani gelişmemiş yerlerde çocukların şeyi daha farklı oluyor. Bu çocuklar gariban, köylerden gelmiş ve şu anda, Türkiye'de bireysel sporlarda -400 metrede- inanılmaz ödüller alıyor bu çocuklar. Spor bu çocukları disipline ediyor; bu çocukların içerisinde daha önce mahallede yankesicilik yapan, sağa sola sataşan, cam kıran çocuk şu anda bunlara abilik yapıyor; elinden tutulmuş, kulübe kazandırılmış o çocuk şu anda bütün enerjisini olumlu bir yöne kanalize etmiş. Yani ben hayranlıkla izliyorum. Sokaktan bulduğumuz, tiner, bali kullanacak çocuğun bir yeteneği keşfedilmiş –uzun atlama- şu anda Türkiye 400 metrede madalya aldı. Bu çocuk, öğretmenlerin “Eğitilemez, okuldan alın.” dedikleri çocuk; spor sayesinde inanılmaz başarı hikâyeleri var. Bu çocuklarda bazı yetenekler de var. Bunları keşfettiğimiz zaman disiplin altına alıyoruz ve doğru kanalize edebiliyoruz. Bence uyuşturucuyla mücadelenin beraberinde alternatif çözüm yollarına da gitmemiz lazım; sadece sorunu teşhis etmek, burada bundan dertlenmek yetmez. Bence, alternatif şeyleri biz ne kadar uygulamaya koyarsak... Kütahya örneğinde bunu ben çok başarılı gördüm ve her gittiğimde bu kulüpleri ziyaret ediyorum; elimden geldiği kadar, Kütahya'da bunun yaygınlaşması için çaba gösteriyorum. İnanın, çözüm yani. Bonzaiyle biz böyle baş ettik, yoksa Kütahya'da 11 kişi bonzaiden öldü. Kütahya çok muhafazakâr bir il, aslında imkânsız –imamın çocuğu da öldü, bu kadar vahim yani- bizim oralarda esrar, eroin falan alamazlar, paraları yetmez ama bonzai o kadar komik bir rakam, 3 lira, 5 lira ya. Bu bir tehdit, bu bilinçli olarak yapıyor.

Ben çözümün böyle olduğunu düşünüyorum Sayın Başkanım. Komisyonun çok faydalı olacağına ben inanıyorum, çok da teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Emir...

MURAT EMİR (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, konuşulanların çoğuna katıldığımı ifade ederek sözlerime başlayayım ama önce, bir ayrışma noktamızın küçük sinyallerini görür gibiyim, o yüzden şimdiden bir not düşmek ve bunun üzerinden bir sonuç çıkarma ihtiyacı içerisindeyim. Öncelikle Sayın Nazlı'nın sözlerinden başlayayım.

Şimdi, şöyle: Yani burada bizim aslında tabii ön kabullerimiz var yani uyuşturucu bağımlılığının nasıl olduğu, hangi nedenlerin, hangi faktörlerin uyuşturucu bağımlılığını tetiklediği konusunda ve bunun tedavi yöntemlerinin ne olması gerektiği yolunda aslında ciddi ön kabullerimiz, ön bilgilerimiz

var. Sunumlarda da dinledik, dün de zaten beraberdik ancak dünkü toplantıda da ortaya çıktı ki aslında bizim burada her şeyi çok iyi bildiğimizi, çok iyi gördüğümüzü de söyleyemeyiz, hem Türkiye'deki hem dünyadaki resmi çok iyi göremiyoruz. Dolayısıyla burada Sayın Nazlı'dan giriş yapmam şu: Bu maneviyat meselesini eğer çok ön plana çıkaracaksak -ki maneviyatın bir faktör olduğunu elbette ben de kabul ederim ancak- ve bu işleri oraya indirgeyeceksek bizim orada itirazımız olur. Şimdi "Descartes" denildi, Descartes felsefesinde bir somut dünya vardır, bir de ideler dünyası vardır yani ruhu asla dışlamamıştır ama Descartes aklı ön plana çıkarmıştır. Yani eğer sorun akılcılıksa, pozitivizmse ve buna eleştirel bir bakış olacaksa benim buna itirazım olur. Bizim burada akılcılıkla çalışmak gibi bir sorumluluğumuz var. Bunu niye söylüyorum? Çünkü bize gelen Türk Tabipleri Birliğinin mutlaka dinlenmesi lazım, artı, Meclis sekreteriasının çalıştığı uzmanların dışında biz kimi uzmanları buraya çağırma ve konuşturma hakkımızı saklı tutuyoruz ve en kısa zamanda bu alanda çalışmış, buraları bilen...

BAŞKAN – İşte, bugün de aslında...

MURAT EMİR (Ankara) - ...akademik titri, çalışmaları olan bu konuda bize katkı verecek isimleri arayıp bulmamız lazım. Biz de bu anlamda üstümüze düşeni yapacağız.

BAŞKAN – Murat Hocam, isim önerileri de alalım ki önümüzdeki toplantılarda...

MURAT EMİR (Ankara) – Yani bugün biz, ben şahsen böyle bir hazırlıkla gelmedim ama bu hakkımı ben saklı tutmak istiyorum.

BAŞKAN – Sekreteryanıma da verebilirsiniz, tabii, hayhay.

MURAT EMİR (Ankara) – Bir küçük itirazım da şuna: Her şeyi yerinde görmemiz gerekmiyor. Özellikle bu illere gitme meselesi. Çok özel bir şey varsa gidelim. Çünkü sonuç olarak Türkiye merkezî idarenin güçlü olduğu, yerinden yönetimin neredeyse hiç olmadığı ve hatta merkezî otoritenin giderek de güçlendiği bir süreçte. Yani iller bunu nasıl başarmış diye bakacağımız bir şey yok çünkü illerin aslında yaptığı bir şey yok. Burada ben öyle tahmin ediyorum ki uyuşturucunun az görüldüğü yerlerde oranın direkt sosyolojik ve ekonomik yapısıyla ilgili şeyler çıkacak karşımıza. Dolayısıyla her yere gitmek yerine biraz daha böyle genelde ve daha ayrıntılı çalışmakta yarar görüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Yurdakul...

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle milletimize yararlı olacak bu Komisyonun kurulmasından çok memnunum ve tüm partiler vasıtasıyla bu Komisyonun kurulması hakikaten milletimiz için çok faydalı olacaktır, hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Şimdi, Komisyonun ismine baktığımız zaman "Madde Bağımlılığının Nedenleri, Türleri ve Alınacak Tedbirler" diye geçtiği zaman aklıma şöyle bir çözüm geliyor: Şimdi, nedenleri, yani madde bağımlılığının nedenleri. Şimdi, "nedenleri" deyince, bunu kullanan bir insan ve çocukluk yaştan itibaren başlanıldığa göre, bence bu çocukların bu maddeyle karşılaşmaması ve bunu kullanmaması için neler yapılabilir diye düşündüğümüz zaman iki tane fikir aklıma geliyor: Birincisi, bunun eğitim olarak verilmesi. Yani bu madde bağımlılığı ve bağımlılık yapan maddelerin türleriyle ilgili ta ilkokuldan itibaren aynı trafikte yapılan eğitimler gibi bu konuda eğitimler verilmesi; sigara dâhil olmak üzere alkol, sigara, diğer tüm uyuşturucu maddeler, internet ve teknoloji... Bu konuda ilkokuldan itibaren Millî Eğitim Bakanlığı bir program, uzmanlarla bir program belirlemeli. Ve bu program çerçevesinde işte "1'inci sınıfa şunu vereceğim.", "8'inci sınıfa şunu vereceğim.", "12'nci sınıfa bunu vereceğim." diye bir program yapmalı ve bu eğitim verilmeli.

İkincisi: Kesinlikle 1'inci sınıftan itibaren, ilkokul 1'den itibaren on iki yıl boyunca etkili iletişim dersleri verilmeli çocuklara. Bu etkili iletişim derslerini vermenin iki tane avantajıyla karşılaşacağız: Birincisi, bizim Komisyonla ilgili olarak konuşacak olursak, bu etkili iletişimi kullanan çocuklar ileride böyle psikolojik sorunlarla karşılaştığı zaman, sorunlarla karşılaştığı zaman buradan nasıl çıkacaklar, bu stresten, bu zararlı ortamdan nasıl çıkabiliriz bunu bildikleri için farklı bir davranışla hareket edecekler. Dolayısıyla etkili iletişim derslerinin hakikaten ilkokul 1'den itibaren verilmesini öneriyorum.

Bir diğer faydası da şu olacak, sadece Komisyonumuz için değil: Etkili iletişim dersleri eğitimi almış kişiler topluma kazandırıldığı zaman hakikaten karşılıklı tartışmanın, ortak fikre varmanın daha kolay olacağını düşünüyorum.

Bir diğer eğitim alanı da, Millî Eğitim Bakanlığının yapması gereken bir diğer önemli faktör de biraz önce sayın milletvekilimiz bağımlı olan kişilerle ilgili ifade etti ama belki de ben yanlış anlamış olabilirim, tüm çocukların sosyal faaliyetlerle ilgili derslerinin daha fazla artırılmasını talep ediyorum. Yani sadece mesela spor değil, tüm sosyal faaliyetlerin eğitim programı içerisinde yer alması. Yani çünkü bir çocuk mesela, atıyorum, futbolda başarılı olabilir, diğer çocuk piyanoda başarılı olabilir, diğer çocuk başka bir yerde yani ilgili alanlara çocuklar yöneldiği takdirde... Ama bunu kim sağlayacak? Millî Eğitim Bakanlığımız sağlayacak. Çünkü bunu siz eğer belirli bir yaştan sonra yaparsanız çok başarılı olamıyorsunuz.

Örnek kendimden vereyim: Ben Gazi Üniversitesinde akademisyenim, Tıp Fakültesinde doktor-hasta ilişkilerini nasıl önleriz diye düşündüğümüz zaman Gazi Üniversitesi olarak biz hocalardan isteyenlere etkili iletişim derslerini verdik iki yıl boyunca uzmanlar tarafından ve daha sonra öğrencilere verdirdik. Öğrencilerin o dersleri aldıktan sonra hakikaten hastalara yaklaşımı çok değişti. Ancak diyeceksiniz ki: "Peki, hocam, siz bu kadar eğitim aldınız, bunu uygulayabiliyor musunuz?" İnanın, ben bu eğitimi aldıktan sonra ilk bir hafta eve gittiğim zaman evdeki eşim ve çocuklarım çok farklı karşıladılar, "Babam değişmiş." filan diyorlar. Yani sonradan eğitim almak hakikaten biraz zor, onu uygulamak da zor oluyor ama çocukluk çağından bu etkili iletişimi uygularsak çok büyük başarı elde edeceğiz diye düşünüyorum.

Bir diğer konu, sayın milletvekilime katılmadığım nokta şurası: Şimdi, ben de bir doktorum, siz ne kadar AMATEM'leri ÇAMATEM'leri artırırsanız artırın bu olayla başa çıkabileceğimizi çok zannetmiyorum. Dolayısıyla tabii ki, AMATEM'ler ÇAMATEM'ler olmalı ancak esas sosyal uyum programlarının daha fazla artırılmasının gerekli olduğunu düşünüyorum.

Örnek: Sigara kullanımı, tedavi uyguluyorsunuz, bırakıyor ama bir yıllık tekrar dönme oranına baktığınız zaman, maalesef yüzde 60 ile 80'i tekrar sigaraya başlıyor. Yani madde bağımlılığı da böyle...

Dün Sayın Bakan da söyledi, yüzde 20'lik -yani arz yüzde 80, talep yüzde 20- bu yüzde 20'lik kesimle uğraşıyorsunuz. Ee, bunların da geri dönme, başarısızlık oranları yüksek. Dolayısıyla buraya yoğunlaştığımız zaman çok da hani başarılı olacağımızı düşünmüyorum. Arz önemli, arzın önlenmesi. Bütün tedbirlerin alınması çok gerekli hakikaten. Ama bununla mücadele için hocam reklam, kamu spotları çok kritik nokta. Yani yapmak zararlı bile olabilir, hakikaten çok tehlikeli, bunun psikologların kontrolünde yapılması gerekli olabilir diye düşünüyorum.

Cezalar hakikaten artırılmalı, zaten artırılmış, daha önceki komisyondan. Ama hüküm giymiş –dünkü ifadeye aynen katılıyorum- uyuşturucu madde satımından maddi ve manevi başka imkânlar elde etmiş ve hüküm giymiş kişilerin mal varlığına kesinlikle el konulmalı. Hatta devrettiği mallara da, yani ikinci, üçüncü şahıslara kendisi devretmişse onlara da el konulmalı. Çünkü bu ülkede terörün finansmanının sağlanmasında... Son yıllarda da net olarak gördük, özellikle son bir yıl içerisinde

terörün finansmanı için kullanılan o kadar uyuşturucu yakalandı ki özellikle Güneydoğu ve Doğu Anadolu Bölgesi'nde, hakikaten bunlar hem terörü finanse ediyorlar hem de vatandaşlarımıza zarar veriyorlar.

Bir diğer son konu: 2008 raporu hakikaten çok başarılı bir rapor olarak öne alınmış. Çünkü o rapor sonucunda belli kurullar oluşmuş, bu çok güzel bir şey. Şimdi, bu Komisyonun o raporu incelemeyen ve bu kurulları dinlemeden adım atması pek doğru değil, o yüzden Sayın Başkan yaptığınız sıralama çok doğru olmuş, onları dinledikten sonra harekete geçmek daha mantıklı. Çünkü onların yaptığı aynı şeyi bir daha bu Komisyon olarak yaparsak hani boşa gider.

BAŞKAN – Tabii.

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Zaten üç ay çok kısa bir süre, vakit kaybetmiş oluruz, onlara ek olarak ne yapabiliriz diye düşünürsek daha iyi olacağını düşünüyorum.

BAŞKAN – Şöyle yapsak mı? Necdet Hoca'yı haftaya çağırırsak, o raporun özetini bize bir özetlesemi mi?

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Hocam çok iyi olur, çünkü neden biliyor musunuz?

KEREM ALİ SÜREKLİ (İzmir) – Hem raporu özetlesin hem ne yaptık, nereye gidiyoruz?

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Üç ay çok kısa bir süre ve bir de herkes çok yoğun. Yani işte kurultaylar var, çalışmalarımız var, komisyon, Meclis filan falan derken yani buraya hakikaten çok az zaman ayarlanıyor. Mesela bugünkü gündem isimler getirilmesi Yani çoğu kişi isim bile... Yani ancak zor hazırlayabildik hakikaten. Dolayısıyla bu çok yararlı olur diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Öğleden önce akademisyenleri çağıralım, bize uyuşturucunun farmakolojisini anlatsınlar, öğleden sonra da Necdet Hoca 2008'deki bu raporun özetiyle ilgili bir sunum yapsın.

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Ben bir de çağırılacaklar arasında Kültegin Ögel'i yazmıştım ama sizin orada isim olarak gördüm. Psikiyatrist, bu konuda çok uzun yıllar çalışan birisi, ismini orada sizde gördüm. Diğer isimleri ben vereceğim, bir AMATEM Başkanı var Cüneyt Bey, bununla çok uğraşıyor. Sonra bizim STK'lerden birisini önereceğiz. Bir de Millî Eğitim Bakanlığının ben buraya gelmesini talep ediyorum.

KEREM ALİ SÜREKLİ (İzmir) – Zaten onlar...

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Yani çocuklar için özellikle iki konu: Sosyal eğitim programları ve de etkili iletişim programları konusunda ne düşünüyorlar veya kendilerinin başka önerileri var mı diye?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

KEREM ALİ SÜREKLİ (İzmir) – Bir de bakan düzeyinde gelirse işin şeyi açısından, mücadelenin güçlülüğü açısından.

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Biz mesela çölyakta hakikaten bütün bakanlıkları gezdik biliyorsunuz.

BAŞKAN – Evet.

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Bakan düzeyinde olunca bakan bütün yetkilileri çağırıyor -çölyakta öyle oldu- bütün notları aldı, hemen söyledi, orada emri veriyor, talebi, tık diye hemen oldu.

KEREM ALİ SÜREKLİ (İzmir) – Ben geçen gün havaalanında müsteşarı çağırdım, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanımız “Beni çağırın, ben öncüsü olayım, ben çok istiyorum bu tip mücadeleyi şu anda.” dedi.

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Evet, bakanlar da şey yani böyle durumlar da yardımcı olur yani.

BAŞKAN – Sayın Yurdakul, teşekkür ediyorum.

Bakanlarımızı da çağıracağız önümüzdeki süreçte.

İLHAN CİHANER (İstanbul) - Ben de bir iki şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun İlhan Bey.

İLHAN CİHANER (İstanbul) - Tabii, birçok arkadaş değişik cephelerden değerlendirdi, önemli ölçüde katılıyorum Murat Bey’in şerhine de. Belki de mesleğim olduğu için sanki yargı boyutuna da özel bir başlık açmak gerekecek gibi hem önlenmesi soruşturmalar bakımından hem de bu denetimli serbestlik tedbiri çok kritik. Denetimli serbestlik büroları var yani Türkiye’de teori kuruluyor, birtakım önlemler düşünülüyor ama pratiğe geçirilmesi çok zor oluyor yani bu, genel, yapısal bir sorun. İşte 2008 raporundan bahsediyoruz, muhtemelen o rapor orada kaldı, ona dair bir şey yapıldığını zannetmiyorum. Biz işte yasa dışı dinlemelerin önlenmesi, işte ona dair bir araştırma komisyonu kurulmuştu, çok önemli tespitleri oldu, o rapor daha Mecliste bile gündeme alınmadı, Türkiye’nin sonrasında geldiği durum da ortada. Bir kere onun için işte bir tarafında kişisel özgürlükler var, özellikle sigara, alkol deyince bir tarafında bağımlılık var. İnternet bağımlılığının bir tarafında teknolojiye, bilgiye ulaşma var, bir tarafında bağımlılık var yani böyle çok... İşte Enç bahsetti, bir reklam var, farkındalık yaratma var, böyle çok boyutlu bir şey, onun için sahiden çok dikkatli olunması gereken...

Avantajı Komisyonun şu: Hangi siyasi görüş, hangi dünya görüşüne sahip olursa olsun herkesi ilgilendiren, kaygıları en azından ortak olan çözüm yolları farklı olsa da onun için önemli.

Ben sahanın biraz bu planlanan şekliyle ihmal edilme gibi bir durumunu gördüm. Genellikle resmî şeylere dayanıyoruz. Örneğin bonzaiyle çok çok farklı bir dünya var. Meltem Yılmaz diye bir gazetecinin “Boş Tarlalarda Ölü Bedenler.” diye bir kitabı var; belki onu da önerebilirim dinlenilmesi için.

KEREM ALİ SÜREKLİ (İzmir) - Neydi kitabın ismi?

İLHAN CİHANER (İstanbul) – Bonzai bağımlılığıyla ilgili bir kitabı vardı.

BAŞKAN – İsim neydi?

İLHAN CİHANER (İstanbul) – Meltem Yılmaz, kitabın tam adı sanırım “Boş Tarlalarda Ölü Bedenler”di. Özellikle bonzai bağımlılarıyla bire bir yani kişisel olarak da görüşerek yazdığı bir şey çünkü Türkiye’deki hemen hemen her sorunun tespiti ve çözümüne ilişkin fikir oluştururken görünen dünya, resmî dünya ile gerçeklik arasındaki o uçurum bir sürü iyi niyetli girişimin boşa çıkmasına neden oluyor. Burada da örneğin bu istatistikleri -sanırım siz bize ulaştıracaksınız- bile ben biraz şüpheli gördüm yani örneğin işte mali durum, sosyoekonomik durum yükseldikçe düştüğü gibi bir tablo var; bu çok açık bir yalan yani istatistiğe yansımıyor demek ki, hepimiz biliyoruz. Tamam, bonzai kullanmıyor ama yani Türkiye’ye giren, tüketilen kokain miktarı az çok kestirilebiliyor, yani bu anlamda...

BAŞKAN – Ama istatistikler yalan söylemez.

İLHAN CİHANER (İstanbul) – Söyler, çok güzel yalan söylenir. Yani bunu diğer tartışmalara çekmeyelim de o kadar çok yalanlar... Tam tersi “İstatistik yalan söylemenin aritmetik şeklidir.” falan diye laflar da var, onun için biraz sahaya da yer ayırmak lazım. Yani bire bir, gerekirse mahrem ortamlarda kullanıcılarla, tedavi edenlerle, alternatif şeylerle falan mutlaka görüşmek lazım diye düşünüyorum.

Ben de kimlerin dinlenilmesi, ne yapılması gerektiğine dair çok kısa sürede yazılı bir şey iletirim Başkanım.

Teşekkür ediyorum şimdilik.

BAŞKAN – Sayın Cihaner, teşekkür ediyorum.

Sayın Dülger...

MUSTAFA HİLMİ DÜLGER (Kilis) – Şimdi, Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben bugün burada neden bulunduğumuzu sorgulayarak söze başlamak istiyorum. 2008 yılında bir rapor düzenlendi ve bu rapor bugün hepimizin... Şimdi, eğer raporlara yazmakla sorunlar çözülseydi biz bugün burada olmazdık. Edison lambayı yeniden keşfi gibi bir yola girersek doğru sonuca varamayız, gömleğin ilk düğmesini yanlış iliklemiş gibi oluruz. Benim birinci söylemek istediğim bu.

Şimdi, bu raporu hazırlayan arkadaşlarımızın emeklerine saygı gösteriyorum. Uludere Komisyonu Raporu’nun da hazırlanışında bulundum, aynı şekilde Darbe Komisyonunun bizatihi içindeydim ve o zaman da söylediğim bir şey vardı: Bu raporlar eğer uygulamaya dönülmezse, uygulamaya yönelik tedbirleri içermezse Meclisin tozlu raflarında kalır; bir sonraki, bir sonraki komisyonlar yine buralardan “copy paste” alır yapar ve yeni komisyonlarda bizden sonra da birileri görev alır ama sorun devam eder. 2008 yılından 2018 yılına kadar geçen sürede uyuşturucu ve diğer bağımlılık türlerindeki oranlarda azalma mı olmuş, artış mı olmuş? Eğer artış varsa bunlar uygulamaya dönmemiş demektir, birinci söylemek istediğim bu.

Şimdi, bu rapora baktığımızda Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü’nün görevlerini yazdığınız vakit -3 sayfa- uyuşturucuyla mücadele eden kurum ve kuruluşları başta vali olmak üzere yazdığınız vakit, onların görevlerini, şemalarını ortaya koyduğunuzda 300 sayfalık bir rapor dökersiniz ortaya. Aynı şekilde Emniyet Genel Müdürlüğü işte Narkotik Daire Başkanlığının görev alanlarını, yine Jandarma Genel Komutanlığının kendi içindeki birimlerini buralara yazacaksa ben çok fazla çalışma yapacak işimizin olmadığını sanıyorum. Çünkü bunların soğuk algınlığında da faydası olmaz, kaynatıp kaynatıp suyunu da içemeyiz.

Şimdi, ben Şükrü Bey’in dediklerine de değinmek istiyorum. Aynı metotlarla aynı sonucu alırsınız; dolayısıyla dün Sayın Bakanın bize yaptığı sunumda da bahsetmiştik, yeni bir şeyler söylememiz lazım. AMATEM’de madde satılıyor, iğneyi kendimize batıralım.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – İspatlı mı?

MUSTAFA HİLMİ DÜLGER (Kilis) – Bakın, on yedi sene İlhan Bey...

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Şey yapmadım...

MUSTAFA HİLMİ DÜLGER (Kilis) – Hayır hayır, AMATEM’in başhekiminin söylediği bir şey.

İLHAN CİHANER (İstanbul) – İspatlı, cezaevlerinde bile satılıyor, ben biliyorum.

MUSTAFA HİLMİ DÜLGER (Kilis) – Cezaevinde... Yani Cumhuriyet savcılığı yaptınız. Kedi öldürülür, biblo olarak kedinin içi doldurulur, içeriye mal sokulur. Dün orada bahsettiğim gibi 12 bin voltluk, yanından geçerken sesinden korktuğunuz trafolardan bakır teller kesilir, hemen götürülür, satılır

çünkü o bağımlıdır. Onu bulmak için 19 yaşındaki bir kız çocuğunun bana söylediğini... Çünkü ben biliyorum ki içimizde hekimler çok, eroin biraz daha bunun “tap noktası”, ona bulaştınız mı kurtuluşu biraz zor. Eroin kullandın mı dediğim 19 yaşındaki bir kız çocuğu bana şunu söyledi: “Bana soru sorma, mal bulmak için her şeyi kullandım, mal bulmak için de her şeyi yaptım.” 19 yaşında bu kız çocuğu. 17 yaşındaki Antalyalı Burak -babası da suçlarla mücadele eden bir polis- iki buçuk sene babasından, ailesinden mal kullandığını gizleyebilmiş. Ortalama iki buçuk yıl ama sekiz buçuk yıla kadar çıkıyor. Dolayısıyla ben şuna inanıyorum: Yeni bir şeyler, yeni türküler söylenmesi lazım. Aksi takdirde bir sonraki dönem, bir sonraki dönem yeni yeni komisyonların habercisiyiz.

Ben burada aileyi toplumun temel taşı olarak görüyorum. Hepimizin elinde çocuklarımıza verdiğimiz modern tasmlar var. Günlük hayatın yoğunluğu içerisinde anne çalışıyor, baba çalışıyor, anne öğretmen, baba ne olursa olsun, akşam eve gittiklerinde canından çok sevdiği o cananını dinlemeye hâli yok. Ona doğum gününde, yaş gününde ya da karne gününde hediye olarak aldığımız telefon ve tabletiyle odasına... Ona, çok affedersiniz, “modern kümes” diyorum. Bunlara da “modern tasma” diyorum. Peki, Maslow ne diyor? Hepimiz biliyoruz, 5’inci basamağında “kendini ispat” “kendini ortaya koyabilme.” Koyamayan çocuk ne yapar? Yalnızlık duygusuna kapılır. O sırada eline verdiğimiz bunlarla dışarıda o kadar çok kol açan var ki inanılmaz şekilde. Size para versem, lütfen aşağıdaki bakkaldan ekmek alın desem oturduğumuz 2’nci kattan, 3’üncü kattan, on dakikada hiç kimse alıp gelemmez ama ağlayan bir anne “On beş dakikada 2’nci kattan inip, malı bulup odaya geldiğini ben biliyorum.” dedi. Ulaşım da bu kadar kolay iken...

Dolayısıyla Emniyet Genel Müdürlüğü teftiş ettiğim, çok bulunduğum, o mücadele eden insanlarla oturduğum, kalktığım... Yani bilginin sonu yoktur da tanıdığımı sanıyorum. Şuradan Çin’ine gidelim. Emniyet Müdürlüğümüze, benim teftiş yaptığım, soruşturmasını yaptığım Emniyet Müdürlüğümüze 5 kilometre yoktur arkadaşlar. Lütfen, kimse “Sokak başlarında satıldığını bilmiyorum.” demesin.

Taksicilerle konuşalım. Siz hiç gece çalışan taksicilerle konuştunuz mu? Krize girmiş birisinin kendisini Çin’ine götürmesi için nasıl zorladığını biliyor muyuz? Ama can korkusuyla o taksicinin gittiğini ben biliyorum. Köşebaşında elini uzatıp, parayı verip malı aldığını ben o insanlardan duydum. Kendi yakınlarımızda gördük, mahallemizde gördük, gördüköğlögördük. Şimdi, bu çocukları ailede biz...

Bir de çan eğrisini gözümüzün önüne getirelim. Bu madde bağımlılığına bulaşanlar ya çok gelir durumu iyi olup kendini ifade edemeyen, yalnızlık duygusuna kapılmış, paranın verdiği her türlü zevki, tatmini almış ama bir türlü içindeki o boşluğu giderememiş... Ben öyle yorumluyorum. Ya da çocukların arada heba olduğu parçalanmış aileler ki büyük çoğunluğu da bu taraftadır. Bunlar düşük kaliteli malları kullanıyorlar. Yine bir laboratuvar sorumlusunun söylediği gibi, eğer bünyeleri, fizyolojik yapıları güçlü olmasa... O kadar zararlı ki 40 yaşlarında birisi o malı kullansa anında vurur, götürür diyor merdiven altı üretim için. Burada inanılmaz büyük bir devle karşı karşıyayız. İnanın, FETÖ gibi bir devle karşı karşıyayız.

BAŞKAN – FETÖ’yu dev değil de... Düzeltelim yani FETÖ’yle alakalı...

MUSTAFA HİLMİ DÜLGER (Kilis) – Yani o şey değildir Başkanım, kelimelere takılmayalım. Ben FETÖ soruşturmalarında da bulunmuş bir insanım.

BAŞKAN – Yani FETÖ bizim gözümüzde dev değil, çok basit, çok adi...

MUSTAFA HİLMİ DÜLGER (Kilis) – Kelimelere takılmayalım Başkanım.

KEREM ALİ SÜREKLİ (İzmir) – “Sinsi bir yapılanma” diyelim.

MUSTAFA HİLMİ DÜLGER (Kilis) – Yani elli yıllık bir sinsi yapılanma, ne dersiniz deyin.

BAŞKAN – “Sinsi yapılanma” olabilir, evet.

MUSTAFA HİLMİ DÜLGER (Kilis) – Ve her ikisinin ortak özelliği, matruşka gibidirler. Ekmeğin içerisinde de uyuşturucu vardır, işte, bir başka şeyin içinde de vardır. Burada, buraya giden kilometre taşlarına bakmamız lazım.

Hiçbir uyuşturucu bağımlısı yoktur ki direkt uyuşturucuya başlasın sigara içmeden.

BAŞKAN – Evet.

MUSTAFA HİLMİ DÜLGER (Kilis) – Hiçbir alkol bağımlısı yoktur ki direkt 70’lik sek rakıyı açıp içsin.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Yok ya.

İLHAN CİHANER (İstanbul) – Yani önce biradan başlar falan demek istiyor.

MUSTAFA HİLMİ DÜLGER (Kilis) – Önce biradan başlarsınız. Bu ikisinin arasında böyle bir benzerlik vardır.

AKİF EKİCİ (Gaziantep) – Doğru söylüyorsunuz.

MUSTAFA HİLMİ DÜLGER (Kilis) – Bir taneden bir şey olmaz, bir taneden bir şey olmaz ve buraya gelirsiniz.

Onun için 2015 yılında cezalar artırıldı, doğru. Peki, artırıldıysa niye hâlâ var? Cezaların caydırıcılığı ilkesi o zaman yerine getirilmiyor, yetmiyor çünkü. Cezaların caydırıcılığı ilkesi şudur: Bir daha toplumda o suçu işlemeye yeltenen kimse varsa, aklından geçirirse “Bunu yaparsam hayatım biter, ben bunun karşılığında cezamı alırım.” der. Dolayısıyla bunun da tekrar görüşülmesi gerektiğine inanıyorum.

Necdet Hocamızı dinleyelim, o günden bugüne nerede eksiklikler var, hiç orada zaman kaybetmeyelim, özellikle sosyal yönüne ağırlık verelim.

“Spor” dediniz. Adı üstünde, delikanlı; o enerjisini sarf edemiyorsa... Eğitim psikolojisi alanında uzman bir hocanın bir kitabında şöyle bir lafı vardı: “Hobisi olmayanın fobisi olur.” Lütfen, tırnak içerisinde bu cümleyi tekrar tekrar şey yapın. Bu çocuklarımızı göz önüne aldıktan sonra bu cümleyi sarf edelim. Ben bunu duyduğumda titremiştim. Çocuklarımız bizim birer kopyamızdır. Neyi görürse onu yapıyor. Hobisi olmayanın çocuğunun da hobisi yoktur. Onun için ben Mustafa Şükrü Bey’e katılıyorum, zor gelse de çocuklarımızın birer hobisi olması için ebeveynler olarak ne yapmamız konusunu da ilerleyen günlerde işlememiz gerektiğine inanıyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Dülger, çok teşekkür ediyorum.

Hazreti Mevlâna’nın dediği gibi “Dün dün de kaldı cancağızım, bugün yeni şeyler söylemek lazım.” Hakikaten bu Komisyon da bu manada yeni şeyler söyleyecek. Öyle umuyorum çünkü konuşan arkadaşlarımız birikimli, deneyimli. Çok katkısı olacağını düşünüyorum.

Sayın Adıyaman, buyurun, söz sizde.

MEHMET EMİN ADIYAMAN (İğdır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de arkadaşları saygıyla selamlıyorum.

Genel olarak arkadaşların önerilerine, görüşlerine katılıyorum. Tabii, hep izah ettiğimiz gibi, bu mesele, partiler üstü, hepimizin aslında ortak sorunu, hepimizin bir şekilde yakınında, çevresinde, ailesinde her an karşılaşılabileceği bir sorun, bir vaka.

Tabii, ben de çok uzman değilim bu alanda ama bir hukukçu olarak yıllarca meslekten kaynaklı bir şey deneyimledim. Bütün madde bağımlılarında kullanıcıların neredeyse yüzde 99'u grup ilişkisi içerisinde başlıyor. Yani grup ilişkisi içerisinde başlayıp, grupla olan bağı içerisinde başlayıp daha sonra yalnızlaşıyor. Yani hiçbir kullanıcı kendi başına “Ben şu maddeyi kullanayım.” diye karar vermez, başlangıç noktası grup ilişkisidir. Dolayısıyla grubun kendisi de toplumsal yapının önemli bir faktörü. Yani hepimiz bir şekilde grup içerisindeyiz, sosyal gruplar içerisindeyiz şu veya bu şekilde. İşte, başladıktan sonra giderek yalnızlaşma süreci başlıyor ve bildiğimiz sonuçlar doğuyor.

Şimdi, tabii, bence bu konuda Komisyonumuzun önünde aslında 2 seçenek var. Birinci yöntemde biz klasik bürokratik komisyon şeklinde bir faaliyet yürüteceğiz bizden öncekiler veya daha öncekilerin yaptığı gibi. Devletin resmî kurumları, bakanlıklar, bürokrasinin ilgili birimlerini çağırıp, daha çok, böyle, istatistiki, onların görüşlerini içeren çerçevede bir çalışma yürüteceğiz. Ha, “Bunları göz ardı edelim.” anlamında değil, bu bir yöntem; bu bilgileri esas almış olacağız. Bu ama aynı zamanda Hükümetin de politikalarının bir yansıması şeklinde tezahür edecektir -gerçekçi olalım- çünkü bürokrasisi yürütmenin denetiminde.

Şimdi, ikinci bir yöntem daha var, o da -yanılmıyorsam Sayın İlhan Bey'in izah ettiği tarzda- sahaya inmek. Yani mümkünse o mahrem alanlarına gidebilmek; cezaevlerinde örneğin yüzlerce kullanıcı veya satıcı bulunuyor, cezaevlerine gidebilmek; bu alanda faaliyet yürütmüş, gerçekten ciddi deneyimlere sahip kurumlara ulaşabilmek. Klasik devlet bürokrasisinden biraz daha uzak, o resmî bürokratik ruh hâlinin dışındaki alanlardan faydalanmamız lazım. Mesela barolar bünyesinde bu alanda çalışan komisyonlar var, örneğin İstanbul Barosu bünyesinde kurumlar var. Mesela Türkiye İnsan Hakları Vakfı defalarca bu konuda paneller düzenlemiş, bunları şey yapabiliriz. Türk Tabipleri Birliği... Hatta mümkünse... Örneğin saydığınız metropollerin pek çoğunda -hepimiz çok açıkça biliyoruz- işte, bu uyuşturucunun pazarlandığı ya da uyuşturucu benzeri maddelerin pazarlandığı neredeyse mahalleler oluşmuş, isimleri biliniyor. Yani İstanbul'da Tarlabası'nı kim bilmez ya da İstanbul Gaziosmanpaşa'da Sarıgöl Mahallesi'ni kim bilmez? Böyle, her şehirde neredeyse bağımlılık yapan maddelerin ama ağırlıklı olarak uyuşturucunun pazarları oluşmuş; bunlar bilinen şeyler.

Dolayısıyla, şey de çokça biliniyor yani onu açıkça dile getirelim; bu uyuşturucunun çoğu zaman emniyet güçlerinden çok bağımsız olarak bu pazarlara ulaştığını, öyle yüzde yüz onlardan bağımsız diye düşünemeyiz. Belli ölçüde, tabii, tenzih ederim emniyeti genel anlamda ama belli rolü de oluyor. En azından ne oluyor? Göz yumma şeklinde veya bireyler düzeyinde. Bunları görmek lazım. Özellikle pek çok kullanıcı sorgu süreçlerinde veya cezaevlerine gidip görüştüğümüzde o kızgınlıkla bunu ifade ediyorlar, işte falanca falanca, isim bile zikrettikleri oluyor.

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Ben katılmıyorum. Ben onu söyleyeyim de açıkçası buna katılmıyorum, hiç kimse emniyet güçlerimizin gözünün önünde...

MEHMET EMİN ADIYAMAN (İğdır) – Bireylerden bahsediyorum Vekilim.

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Olmaz yani.

MEHMET EMİN ADIYAMAN (İğdır) – Tamam, bir bitireyim, siz katılmazsınız.

Mesela kızgınlıkla ifade etmişlerdir defalarca, işte “Falanca polis memurunun bilgisi dâhilinde yaptım.” gibi. Ha, ben burada kurumsal suçlamada bulunmuyorum ama bireyler maalesef var.

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Olabilir.

MEHMET EMİN ADIYAMAN (İğdır) – Dolayısıyla bütünsellik içerisinde eğer gerçekten çözüm anlamında bir katkımız olacaksa ve buradan bir fayda elde edilecekse bütün bu hususları dikkate almamız lazım.

Yine, ben de şu an için değil ama önümüzdeki süreçte bu alanda uzman olan, bilgisinden istifade edeceğimize inandığım isimler varsa önermiş olacağım.

Teşekkür ederim.

İLHAN CİHANER (İstanbul) – Başkanım, şu tartışma önemli, bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

İLHAN CİHANER (İstanbul) – Tam demek istediğim buydu aslında. Yani şu anda herhangi bir bürokrata, herhangi bir alanda herhangi bir eleştiri getirdiğinizde o bürokrat kendi alanındaki sorunları çok objektif olarak söyleyebilir. Şu tartışma oldu, hemen mahşerin dört atlısından birine girdim, ilk çıkan haber: “İzmir’de uyuşturucu operasyonunda 2’si polis, 6 tutuklama.” Yüzlerce böyle haber var. Kuşkusuz, emniyet büyük mücadele veriyor ama sızan bile oluyor arkadaşlar yani bir Fetullahçı yapılanma gerçeğiyle... Burada eğer olayı resmî kurumları aklamaya çevireceksek hiç gerek yok ama şu 2’si, şu 2 polisin o dinamiki nedir? Tabii ki tonlarca uyuşturucuyu yakalıyor, çatışmalarda yaşamını kaybediyor ama şimdi, bunu en azından bir şerh olarak görelim. Yani Türkiye sahiden -bu uyuşturucu kartelleri belki o boyutta hedef değil ama- hem bir geçiş ülkesi ve artık, yavaş yavaş hem de hedef ülke yani bir pazar hâline dönüşmüş durumda ve biz biliyoruz ki bunun birçok yöntemi var, işte, önden bir başka araba gönderir, arkadan asıl yükü getirirler, işte, o görünür, her yerden adamlar bulmaya çalışırlar.

MUSTAFA HİLMİ DÜLGER (Kilis) – Onu yakalatırlar.

İLHAN CİHANER (İstanbul) – Tabii, her yerden adamlar bulmaya çalışırlar. Bu yapılar devlet başkanlarını satın alıyor, Noriega’yı unutmayın, işte, Arjantin’deki büyük kartelleri unutmayın. Tabii ki Türkiye o boyutta değil ama biz bir kere objektif olarak yaklaşalım, “Kesinlikle şurada olmaz.” demeyelim. Yani AMATEM’de -ben hatırlıyorum- çalışanlarca uyuşturucu ticareti yapıldığına dair defalarca soruşturmalar var, ortaya çıkıyor. Bir objektif olarak bakalım. Yani sahiden, tabii ki emniyetin birincil amacı mücadeledir ve dünyadaki birçok benzerlerine göre uyuşturucuda önemli ölçüde başarılı da olmuştur. Eğer bu kadar azsa bunun bir boyutu var ama böyle bir gerçekliği de göz ardı etmeyelim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, tabii, her kurumda yanlış insanlar olabilir...

İLHAN CİHANER (İstanbul) – Hah, böyle diyelim, bunu diyelim. Onu nasıl daha azaltırız üzerine kafa yoralım.

BAŞKAN – ...ve bu yanlış insanların da bir şekilde ortadan kaldırılması lazım. Fakat ben tabii huzurlarınızda özellikle narkotimler olmak üzere, Emniyet teşkilatımıza, Jandarma teşkilatımıza ve bütün güvenlik teşkilatlarımıza çok teşekkür ediyorum. Böylesi kritik coğrafik bir konumda olmamıza rağmen, inanın, Avrupa’dan ve dünyadaki pek çok ülkeden daha fazla uyuşturucu yakalayan bir İçişleri Bakanlığımız var, polis teşkilatımız var, Jandarma teşkilatımız var; ben ayrıca teşekkür ediyorum.

Şimdi, Sayın Yurdakul’a sözü vereyim çünkü onun da söyleyeceği bir iki söz var.

Buyurun.

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Şimdi, cümleleri kullanırken, anlatmak istediğimizi ifade etmek isterken kelimelere çok dikkat edilmesi gerekiyor çünkü her meslekte, tabii ki Sayın Başkanın da ifade ettiği gibi, farklı yapıda insanlar olabilir ancak şu ifadeye kesinlikle katılmıyorum, bir kez daha söyleyeyim: Bizim Emniyet teşkilatımız içerisinde ve Jandarmamızın içerisinde göz göre göre bu uyuşturucuya göz yuman kişiler olduğunu düşünmüyorum. Yani “göz göre göre” kelimesi çok rahatsız edici bir kelime. Çünkü şu anda, özellikle son bir yılın rakamlarına bakarsanız ve daha önceki yılların rakamlarına da bakarsanız Emniyet teşkilatımız hem Afganistan üzerinden hem de Avrupa’dan

-Hollanda başta olmak üzere- yapılan tüm uyuşturucu ticaretinin çok büyük bir kısmını yani arzı engellemek için canla başla çalışmaktadır. Dolayısıyla ifadeler düzgün kullanılırsa daha doğru bir yere gideceğini ifade ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Enç...

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Ben keseyim artık ya, karşılıklı tartışmaya geçmesin, ne olur, Meclis gibi olmasın.

MEHMET EMİN ADIYAMAN (İğdır) - Çok kısa...

Teşekkür ederim Başkanım.

Başkanım, şimdi, biz eğer belli kurumları kutsayacaksak ya da herhangi bir arkadaşımızın sözüne özellikle yanlış anlama yönünde bir refleks göstereceksek bu olumlu bir sonuç doğurmaz, bir fayda da doğurmaz.

Benim söylediğim çok netti, tekrar söylüyorum: İster emniyet ister yargı ya da bu işle ilgili hangi kurum olursa olsun, içinde işin doğası gereği -az önce siz sunumda izah ettiniz- büyük meblağda bütçeler dönüyor, paralar dönüyor. Bizim ülkemize de mahsus bir hadise değildir, dünyanın en gelişmiş ülkelerinde maalesef, birey düzeyinde, ister emniyet ister jandarma ister yargının belli kesimleri buluyor; ben bunu izah etmeye çalıştım. Ama burada kalkıp işte “Bizim şu kurumumuz kutsaldır, dokunmayın, hiç içinden bir şey çıkmaz...” Ha, şöyle mi demek gerekiyor; Çürük elma var, haydi öyle diyelim. Aslında, cümle hep aynı şey. Çürük elmalar var, söylediğimle bunun farkı yok ki aynı şey.

BAŞKAN – Sayın Enç, buyurun.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Konu anlaşıldı sanıyorum. Ben şunu da ifade... Biraz evvel notlarımın arasına almışım, söylemedim. Gümrük noktalarında yakalanan, ele geçirilen adet bazlı uyuşturucular, ele geçirilen kök bazlı uyuşturucular, teknik cihaz takipleri, narkotimler vesaire, bu anlamda son yıllarda ciddi bir mücadele var. Hani, narkotimlerin nasıl çalıştığını hiç bilmiyorum. Onlarla gece çalıştık ya, gördünüz mü nasıl çalıştıklarını? Birkaç şeye ben dâhil olmuştum. Zor süreçlerden geçerek çalışıyorlar, mesai mefhumları yok vesaire vesaire. Sayılarının artırılması kesinlikle gerekiyor. Özellikle İçişleri Bakanlığının da bu konuda bir çalışması olduğunu biliyorum. Ama şimdi, şu anda ulusal güvenliğimiz söz konusu olduğu için... Biliyorsunuz, ne kadar ciddi mücadeleler içerisinde oldu İçişleri Bakanlığımız. Ben buna rağmen, bu noktada da mücadele ettikleri için tüm Emniyet mensuplarımıza, jandarmamıza, polisimize de teşekkür etmek istiyorum.

Artı, Dünya Sağlık Örgütünün... Bizim bakanlıklarımızın ortaklaşa kurmuş olduğu konseyden çıkan raporlarla ilgili dünyada -Dünya Sağlık Örgütü söylüyor bunu- en iyi uygulama örneği seçildi. Yani, böyle de hani bayağı bir şey yaptık, üzerinde çok da tepinmeyelim. Hani, kötü değiliz şu durumda. Dünya Sağlık Örgütü de bu çalışmayı en iyi uygulama olarak söylüyor ama biz, hani daha yolun başındayken -çünkü bu, çarpan etkisiyle büyüyen bir süreç- “bunu nasıl engelleriz”i, büyümesini nasıl engelleriz”i konuşuyoruz diye düşünüyorum.

Ben teşekkür ediyorum, bu kadar.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ekici, buyurun.

AKİF EKİCİ (Gaziantep) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlarım; yaklaşık bir saatten bu tarafa değişik konular, değişik fikirler söylendi.

KEREM ALİ SÜREKLİ (İzmir) – İki saat oldu.

AKİF EKİCİ (Gaziantep) – İki saat mi oldu?

Özellikle Mustafa Bey'i dinlediğimizde ben gerçekten memnun oldum.

BAŞKAN – Sayın Ekici, özür dilerim.

Şu internet ve teknoloji bağımlılığıyla ilgili de fikirlerinizi almak isteriz. Kimleri çağıracağız, öneriniz varsa biraz internet ...

AKİF EKİCİ (Gaziantep) – Tabii, o konuda daha netleşmedi aslında fikirler arkadaşlarda.

BAŞKAN – Teknoloji bağımlılığı biraz geride kalıyor ama tabii ki öncelikle...

AKİF EKİCİ (Gaziantep) – Onu konuşalım birazdan isterseniz.

Sayın Başkanım, ben, Mustafa Bey'i dinlediğimde, gerçekten, sanki, niye bu Komisyonu oluşturduk, hemen bırakalım düşüncesine kapılıyorum ama esas olarak söylenenin tamamı da doğru, tamamı da doğru, hiçbirinde eksiklik yok. Bundan önce 2008 yılında ben de bulundum buna benzer komisyonlarda. Çok kararlar aldık, çok yerlere gittik, çok görüşmeler yaptık ama hep böyle ciltler hâline geldi ve rafa kondu. İlk toplantı gününde de ben bundan bahsetmiştim. Bunun mutlaka önüne geçip üzerine gitmemiz gerekir.

Biraz önceki tartışmayı tekrar açmak istemiyorum ama şimdi burada bulunan arkadaşlarımızın hepsi... Ülkemizin polisi, devleti, istihbaratı, hepimizin polisi, hepimizin devleti, hepimizin istihbaratıdır, hepimizin askeridir. Burada siyasi görüşü ne olursa olsun bizi çok ilgilendirmiyor çünkü bu Komisyon siyasi görüş üzerine kurulmuş bir komisyon değil. Dünya görüşü farklı olabilir, siyasi görüşleri farklı olabilir ama bu sahiplenme duygusundan vazgeçmemiz gerekir diye düşünüyorum.

Çok net söylendi, benim Gaziantep'te Vatan Mahallesi var, burada Çiçin Mahallesi var; adam gidiyor, cebine 5 lirayı koyuyor, uyuşturucuyu alıp geliyor. Bunu polis bilmiyor mu, bunu istihbarat bilmiyor mu? Ha, polis bunlarla ortaklık mı ediyor? Hayır, ben de öyle bir iddiada bulunmuyorum ama bu ülkenin, bu devletin istihbaratı varsa, o torbacıların eline kim veriyor o 5 liralık uyuşturucuyu onu bulmalı, oraya gitmeli. Cesaret meselesi orada. Biz gideceksek onun üzerine, polisiye yönlerine gideceksek o yönde gitmeliyiz. Ama meselenin ana özü, bu işi nasıl ortadan kaldırebiliriz, temelde nasıl ortadan... Hangi yönlerden gidiyorlar, hangi yönlerden buna tevessül ediliyor, onun üzerine gidilmesi gerekir diye düşünüyorum. Tek başına polisiye yönüyle bu işi çözmek mümkün değil.

Önceki arkadaşlarımızı dinleyelim. Bu ilk toplantı biraz değerlendirme ve sohbet gibi oldu, böyle devam etmeyeceğiz herhâlde. Bundan sonraki toplantılarda dinleyelim, onlar neler yapmışlar onu hızla geçelim, o dinlemeleri hızla geçelim çünkü çok insan dinledik, dünyanın değişik yerlerinden, değişik komisyonlardan çağırıldı, dinledik, bilgiler edindik ama bu bilgiler hep bizde kaldı ve sonunda tozlu raflara çıktı. Sahaya inelim, biraz önce söylendi, sahaya inelim. Bu Çiçin Mahallesi'nde satılıyorsa, gidip o torbacıyla da konuşalım, onların üzerine gidelim. O cesaretli tavrı biz gösteremezsek hiç kimse yapmaz.

KEREM ALİ SÜREKLİ (İzmir) – Cezaevleriyle de konuşalım.

AKİF EKİCİ (Gaziantep) – Biz yapacaksak, cezaevine de gidelim, polisiye de konuşalım, oradaki satıcısıyla da konuşalım.

MUSTAFA HİLMİ DÜLGER (Kilis) – Biz bulamıyoruz.

AKİF EKİCİ (Gaziantep) – Buluruz.

MUSTAFA HİLMİ DÜLGER (Kilis) – Para vermemiz lazım. Örnek olay olarak; çocuğun biriyle ben konuştum. “Verin parayı, 50 lirayı.” dedi. Gidiyor, yarım saat sonra geliyor.

AKİF EKİCİ (Gaziantep) – Bulamazsanız ben bulurum, ben Gaziantep’te sizi götürürüm onların hepsinin yanına. Polisin giremediği yerlere biz nasıl giriyoruz, orada gösteririm. Yani bunlar bulunur eğer biz bulma kararındaysak. Polise de istihbarata da neden bunu yapmıyorsun diyecek, o tavrı gösterecek davranışın içerisinde bizim girmemiz lazım diye düşünüyorum.

Dediğim gibi, bundan sonraki toplantılarda böyle şey yerine, dinleyeceğimizi çabucak hızla dinleyelim beş on gün içerisinde, on on beş gün içerisinde. Ondan sonra “neler yapılabilir”e hızla girelim.

Ama ısrarla şunu söylüyorum, ben arkadaşlardan şunu rica edeyim: Üç veya dört ay bir arada olacağız. Siyasi görüşlerimiz farklı olabilir, dünya görüşlerimiz farklı olabilir, maneviyata veya başka konulara bakışlarımız farklı olabilir. Hepimiz Allah’a şükür maneviyat sahibiyiz, hiçbir tereddüdümüz yok o konuda. Bu konuları açarak ve ön plana çıkararak bu tartışmaları gündeme getirmek. Tek konumuz, bu yavrularımızı, bu insanlarımızı bu bağımlılıktan nasıl kurtarabiliriz, bu işin kökünü kazıyamasak bile nasıl sifıra doğru götürürüz, o gayret ve çaba içerisinde olalım. Ben onu rica ediyorum arkadaşlardan. Öyle devam edeceği inancı içerisindeyim. Hepimizin amacı bu.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Sürekli, sonra da Sayın Enç.

KEREM ALİ SÜREKLİ (İzmir) – Ben de özetleyeyim dedim konuşulanları, hem de bu konuda bir destek de olayım.

Ortak nokta şu: Evet, 2008 komisyon raporunu hızlıca dinleyelim, orada ne yapılmış, yapılmamış, hılasasını yapalım, ilgili kurumları dinleyelim ama boğulmayalım. Yani ben Akif Bey’e çok takılıyorum. Aladağ Komisyonunda da dinle, dinle, dinle, sonuç olmuyor. Daha somut bir şeyler yapalım. İlhan Bey de herhâlde bir gazetece ismini verdi, güzel mesela. Bunun gibi çarpıcı kişileri de dinleyebiliriz, bunları da dinleyelim. Ondan sonra da somut alanlarda... Hakikaten, şimdi Akif Bey’in konuşmasından sonra cezaevi de bir alan olabilir, oraya da gidebiliriz, somut şeyler yapalım ve hızlıca toparlayalım.

Haftada iki gün düşünüyorsunuz galiba, arkadaşların da şeyi olursa herhâlde haftada iki gün çalışabiliriz. Yani o sizin takdiriniz, Komisyonun takdiri. Böyle de bir şey yapabiliriz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben de çok teşekkür ediyorum.

Tabii, üç ay yetmeyecek, dört ay bile yetmeyecek, belki bir sene çalışsak, bütün arkadaşların söylediği gibi, gerçekten çok, inanılmaz önemli bir konu. Sadece uyuşturucu değil, sigara, alkol, internet, teknoloji bağımlılığı, çok geniş bir saha. Haftada iki gün olabilir veya çarşamba günleri on birde başlayıp saat beşe kadar, öğle arası Meclisin açılışına gideriz bir yarım saat, çarşamba günü saat beşe kadar devam edebiliriz, isterseniz altıya kadar da devam edebiliriz. Bunu da öneri olarak sunuyorum.

AKİF EKİCİ (Gaziantep) – O daha iyi olur.

MEHMET EMİN ADIYAMAN (İğdır) – Tek gün.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Tek gün, evet.

BAŞKAN – Tek gün, bütün günümüzü buraya ayıralım. Çünkü cuma günleri tatil oluyor. Pazartesi ve cuma günleri, hafta sonu sayın vekillerimiz illerine gidiyorlar.

AKİF EKİCİ (Gaziantep) – Salı günü gruplar var.

BAŞKAN –  arşamba günü saat on birden altıya kadar opsiyonlu olarak toplantımıza devam edelim.

AK F EK C  (Gaziantep) –  ok iyi olur.

BAŞKAN – Sayın Enç, buyurun.

GÖKCEN ÖZDOĞAN EN  (Antalya) – Hocam, ben son olarak şunu söylemek istiyorum: Hani, maddeye ulaşmak çok basit, maddeyi evde bile yapabiliyorsunuz internet üzerinden, videolar vesairelerle. Yani işte 5 lira verip Ankara’daki  in in gibi mahallelere gitmeden evde de yapabiliyorsunuz.

BAŞKAN – Kargoyla da geliyormuş herhâlde.

GÖKCEN ÖZDOĞAN EN  (Antalya) –  ok farklı  eşitleri var.

Buradaki temel mesele bence, genci ya da kişiye ona iten sebepleri ortadan kaldırmak. Çünkü insan zek sının ve iradesinin, ben inanmıyorum, yapamayacağı hiçbir şey yok, yeter ki kafasına koysun. O kafaya koyma alanını bizim daraltmamız lazım, yoksa bulur. Yani bugün, örnek oluşturmasın diye burada ismini zikretmek istemediğim bazı maddeler var, onları 3 liraya alabiliyorsunuz mesela, o da bağımlılık yapıyor diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Başka katkısı veya  nerisi olan yoksa oturumu kapatıyorum.

Değerli arkadaşlar, katkılarınız için çok teşekkür ediyorum.

Ben konuşulanları  zetlemeyeceğim, çok önemli bilgiler ve notlar var. Bugünkü oturumumuzda Komisyon  alışma takvimini, Komisyonunda görevlendirilecek uzmanların belirlenmesini gerçekleştirdik. Davet edilecek konuşmacıların bazılarını tespit ettik. Eğer söyleyeceğiniz başka isimler varsa da uzman arkadaşlarımıza, bize bildirin, önümüzdeki hafta da konuşmacıları  ağıracacağız.

Gündemi ileticeğiz.

Haftaya  arşamba günü saat on birde toplanmak üzere oturumu kapatıyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 13.11

